Nr. 62. Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Kraków, piątek 16 marca 1928. Rok XLVII.

Prenumerata miesięczna:
Bez odnoszenia 4·— zł.
Z odnoszeniem 4·50 „
Z przes. poczt. 4·50 „
Zagranicą. . . . 8·— „
Cena numeru: 20 groszy
Adres Redakcji: ul. Wielopole L. 1. Telefon Nr. 3542 i 4450.
Adres Administracji: Ul. Wielopole L. 1. Telefon Nr. 1572, 3542 i 1198
Nr. czeku PKO. 400.402.

REFORMA

wychodzi codziennie o godzinie 2 po południu

Ceny ogłoszeń za 1 wiersz milimetrowy
Zwykłe . . . . . 15 gr.
Nadesłane. . . . 35 „
Po kronice . . . . 45 „
Na I-szej stronie 50 „
Drobne od słowa 7 „
Układ tabelaryczny o 50% droższy.
Załączniki wedle umowy.
Wyłączne zastępstwo na zachodnią Europę:
M. DUKES, Następcy
WIEDEN I. — Wollzeile 16.

Po wyborach.

Kraków, 14 marca.

Kampanja wyborcza skończona. Sukces rządu przekraczający daleko najśmielsze nadzieje nie daje wprawdzie rządowi absolutnej większości w żadnej z izb świeżo wybranych, ale nie mniej stwarza silne podstawy do **utworzenia większości koalicyjnej,** która oparta na programie jasnym i konsekwentnie rozwiniętym, miałaby wszelkie warunki do stania się **ostoją normalnych rządów parlamentarnych w Polsce.**

Czy i w jakim stopniu rząd zdecyduje się zużytkować tę objektywną możliwość, a jeżeli tak, to gdzie będzie szukał materjału dla tej koalicji — na prawicy czy na lewicy, to wszystko kwestje, których w tej chwili przesądzać nie można. Obok decydującej woli szefa rządu wiele tu będzie ważyło dalsze ukształtowanie się tej największej w Sejmie grupy poselskiej, jaką wprowadził tam Blok Bezpartyjny, czy wytworzy on dostatecznie silną i trwałą własną więź wewnętrzną, aby stać się formacją stałą, czy też sam przeistoczy się z kolei w pewnego rodzaju koalicję, związaną tylko pewnym specyficznym stosunkiem do rządu, w szczególności zaś do jego szefa.

Do otwarcia Sejmu pozostają jeszcze niespełna dwa tygodnie. W tym czasie te kwestje zasadnicze w pewnym zakresie będą musiały być rozwiązane, bez czego ukonstytuowanie się obu izb i wybór ich marszałków byłyby znacznie utrudnione. Nie ulega wątpliwości, że już sam wybór marszałka Sejmu będzie oznaczał zapadnięcie pewnych decyzyj w zakresie wyliczonych tu kwestyj. Dla przyszłego prawidłowego współdziałania Sejmu z rządem odpowiedni **wybór marszałka ma znaczenie pierwszorzędne.**

O dalszem ukształtowaniu się naszych stosunków politycznych w Sejmie i poza nim będzie w ostatniej linji decydowało to, czy rząd zechce przystąpić **do zmiany ustroju** i w jakim zakresie, jak mu się to usilnie z pewnej strony sugeruje, czy też zagadnienia ustrojowe wobec korzystnego dla siebie wyniku wyborów uzna za **nieaktualne** i zechce skupić swą uwagę na kwestjach **rozwojowych,** więc **gospodarczych, społecznych i skarbowych.** Jest rzeczą jasną, że zależnie od takich czy innych celów ogólnych rząd będzie musiał szukać sojuszników na prawej albo na lewej stronie Sejmu. Gdy na prawicy rząd znalazłby z łatwością nietylko zwolenników lecz nawet entuzjastów różnych reform ustrojowych i to tem łatwiej, im wyraźniejszy miałyby one charakter antydemokratyczny i antyparlamentarny, natomiast zaś musiałby liczyć się z bardzo chłodnem przyjęciem dla dalszej rozbudowy i udoskonalenia ustroju gospodarczego, a przedewszystkiem skarbowego, to na lewicy stosunki są wprost odwrotne. Tu o ile rząd znalazłby uszy przeważnie zamknięte dla wszelkich argumentów za antydemokratycznemi zmianami ustrojowemi, o tyle miałby wdzięcznych i chętnych słuchaczy dla programów gospodarczo-społecznych i odpowiadających im reform systemu skarbowego w duchu demokratycznym. Nie ulega wątpliwości, że element romantyczny, wyrażający się w tęsknocie do różnych mniej lub więcej dekoracyjnych eksperymentów ustrojowych, znajduje się obecnie na prawicy zarówno społeczeństwa jak Sejmu. Natomiast element pozytywistyczny, wyrażający się w pragnieniu opierania się na stanie faktycznym i operowania jedynie danymi już faktami skoncentrował się na lewicy.

W którą stronę rząd zdecyduje się pójść, okaże się w najgłówniejszych zarysach już w tak niedalekiej przyszłości, że wskazana jest raczej cierpliwość wyczekiwania niż ryzyko przewidywań w tym wypadku trudniejszych nawet niż zwykle.

Objektywne położenie państwa jest tego rodzaju, że aktualizuje ono zagadnienia **ustroju gospodarczego** raczej niż politycznego. Wynik wyborów bowiem dostarczył pod dostatkiem możliwości i materjału dla zabezpieczenia siły i ciągłości władzy rządzącej w ramach dotychczasowego parlamentaryzmu i demokracji. Natomiast pod względem gospodarczym położenie państwa wykazuje szereg anomalij i wręcz paradoksów. Dość powiedzieć, że oszczędności, które w krótkim czasie porobił rząd, wynoszą pod rozmaitemi postaciami około 800 miljonów złotych czyli **bardzo znacznie przewyższają oszczędności społeczeństwa,** złożone w różnych bankach, kasach itd. Kapitalizacja państwowa wyprzedziła o kilka długości kapitalizację prywatną. Państwo dysponuje **niebywałym nadmiarem,** natomiast obywatele walczą dalej z **dotkliwemi brakami.** Utrzymywanie i utrwalanie takiego stanu rzeczy byłoby właściwie **ukrytą socjalizacja,** a raczej kopjowaniem ustroju sowieckiego, w którym miejsce zniszczonego kapitalizmu prywatno gospodarczego zajął kapitalizm państwowy. W ustroju, opartym **na indywidualizmie gospodarczym,** taki stan rzeczy **powinien być tylko przemijającym.** Może on posłużyć bardzo dobrze do należytego utrwalenia równowagi budżetowej w gospodarce państwowej, ale nie powinien wyrażać się w utrwalaniu — nierównowagi w gospodarce prywatnej obywateli. Poza cel utrwalenia równowagi gospodarczej, gromadzenie rezerw państwowych iść nie powinno, jeżeli wogóle ma się pozostać w granicach ustroju indywidualistycznie a nie kolektywistyczno-gospodarczego.

W warunkach, w których państwo może gromadzić tak wielkie rezerwy i uprawiać kapitalizację na tak wielką skalę, rozprawianie na temat dalszego wzmacniania władzy wykonawczej wydaje się zbędnem. — Cóż bowiem może tę władzę bardziej wzmocnić, niż fakt, że jest ona jedyną niemal dysponentką kapitału i kredytu w państwie? Dysponowanie kredytami w tym stopniu wyłączności, jaki wytworzył się obecnie u nas, daje faktyczną władzę większą, niż jakakolwiek forma prawno publiczna do monarchji absolutnej włącznie. A taką właśnie władzę posiada dzisiaj rząd.

Jest rzeczą jasną, że punkt ciężkości leży w tych warunkach w sferze całkiem innych zagadnień. Obok ustalenia i dostatecznego zabezpieczenia równowagi budżetowej na pierwszem miejscu potrzeba postawić **kwestję regulacji płac urzędniczych.** Przy tak wielkiem rozbudowaniu machiny urzędniczej jak u nas, kwestja uregulowania płac urzędniczych jest wielką kwestją nie tylko socjalną i polityczną lecz także ogólnogospodarczą. Tędy bowiem musi iść główna droga dla odprowadzenia nadmiarów państwowych z powrotem do gospodarstwa społecznego. Zasadnicza kwestja rozwinięcia rynku wewnętrznego i zwiększenia jego pojemności wiąże się organicznie z kwestją siły nabywczej, jaką posiądzie tak wielka i tak wyłącznie niemal na konsumcję gospodarczą zdana grupa społeczna jak urzędnicy państwowi.

Druga rzecz to **racjonalna polityka inwestycyjna,** która wymaga szerokich planów, opartych na dostatecznie ustalonych punktach widzenia. Nie ulega wątpliwości, że otwiera się tu **nowy wielki rozdział w życiu państwa** i społeczeństwa, który **ma wszelkie warunki okazania się pomyślnym,** jeżeli tylko będzie oparty na racjonalnie pojętych potrzebach społeczeństwa. Wymaga to znowu nie tyle romantyki w eksperymentach ustrojowych ile realistycznego i pozytywistycznego ujmowania życia w jego konkretnych zjawiskach.

Wybory skończyły się i przyniosły obfity i różnorodny plon. Teraz powstaje kwestja **racjonalnego jego zużytkowania.** Nie ulega wątpliwości, że jest ona o wiele ważniejszą, niż wszystkie inne.

——o§o——

Jedynka w Sejmie będzie stanowiła solidarny klub.

Na audjencji u Marszałka Piłsudskiego konserwatyści oświadczyli, że nie utworzą odrębnego klubu.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 14 marca. W dniu wczorajszym **Marszałek Józef Piłsudski przyjął szereg wybitniejszych posłów z listy Nr. 1.**

W imieniu posłów **ks. Janusz Radziwiłł złożył deklaracje, że konserwatyści nie będą tworzyli odrębnego klubu w sejmie,** lecz będą ści-

TAJEMNICA ZAMUROWANYCH DRZWI

Przekład z francuskiego przez M. M.

11

(Dokończenie).

W pugilaresie tym znajdowały się papiery i listy Wolfganga, opatrzone jego pieczęcią i pełnym podpisem i stwierdzające już ponad wszelką wątpliwość prawa jego syna Rodryga do majoratu R. — Hubert musiał je uznać, poczem opuścił na zawsze zamek R. i wraz ze swą matką i siostrą udał się do Kurlandji. Jednakowoż młody Rodryg za nim podążył, gdyż oddawna już kochał się w siostrze Huberta, Irenie i pragnął ją poślubić. Hubert zmarł niebawem, a że Irena zgodziła się pozostać żoną Rodryga, więc uroczyste zaręczyny ich odbyły się z całą wspaniałością na zamku R. z początkiem listopada. Na miejscu Daniela pozostał teraz Franz, w nagrodę swej wiernej służby.

Sędzia pozostał też w zamku, bo zżyty już był od szeregu lat z właścicielem R. Zajął on pokój sypialny, należący niegdyś do starego barona Rodryga, gdyż stąd łatwiej mu było czuwać nad postępowaniem Daniela.

Jednego wieczoru młody baron Rodryg siedział razem z sędzią w jego pokoju przy ogromnym stole, zawalonym rachunkami, nad któremi wspólnie pracowali. Na kominie trzaskało ogień, podczas gdy na dworze szalała burza. Wicher uginał czarne gałęzie wysokich sosen, a poświst wiatru jęczał po korytarzach i galerjach zamku przeciągłym, niesamowitym jękiem.

— Cóż za czas okropny, dobrze nam tu siedzieć przy ogniu! — odezwał się sędzia, zaś młody Rodryg wstał, by podejść do okna i przyjrzeć się burzy, gdy nagle upadł na krzesło i przerażone oczy utkwił w otwarte drzwi sali...

Na progu zarysowała się postać ludzka w bieli, do widma podobna, upiornie blada i stając przy zamurowanych drzwiach, drapać poczęła ścianę...

Był to Daniel!

Okrzyk zgrozy wyrwał się z ust Rodryga, sam śmiertelnie blady, poskoczył naprzód, wołając:

— Daniel, Danielu, czegu tu szukasz o tej godzinie?!

Daniel ryknął jakimś nieludzkim głosem i ciężko runął na ziemię. Usiłowali go podnieść, ale już nie żył.

— Wielki Boże, — zawołał Rodryg, — jestem niechcący winien jego śmierci; on był lunatykiem, a wystarczy podobno lunatyka gwałtownie przebudzić, lub wystraszyć, by nagle umarł?!...

— Baronie, — odparł sędzia poważnie, — nie twoja to wina, lecz słuszna kara spotkała dziś tego człowieka, który był mordercą twego ojca...

— Mego ojca?!

— Tak jest baronie, ręka Boża go dotknęła, gdyś doń przemówił, bo słowa, które go tak przeraziły, zabijając go jakby uderzeniem piorunu, to były ostatnie słowa skierowane do niego przez twego nieszczęśliwego ojca!

Później długo w noc opowiadał jeszcze sędzia Rodrygowi skutki tych kłótni, sporów i nienawiści istniejącej między obu braćmi: Hubertem i Wolfgangiem. W tajnych papierach Huberta znaleziono rodzaj wyznania, tyczącego się ponurej tajemniczej śmierci Wolfganga. Oto gdy w noc ciemną wyszedł Hubert na dziedziniec zamkowy, by ostatecznie R. opuścić, Daniel począł go namawiać, by jednak pozostał, a brata usunął... Ofiarował swą pomoc... Noc, po nocy czuwał później ukryty w ciemnym kącie rycerskiej sali, by doczekać się chwili nadejścia Wolfganga, który nieraz tam przychodził. W krytyczną noc, gdy baron stał w otwartych drzwiach baszty, Daniel podsunął się szybko i pchnął go znienacka za ramiona w czarną otchłań...

Poruszony do głębi duszy temi zeznaniami, baron Rodryg nie chciał już pozostać na stałe w zamku rodzinnym, nad którym zawisła jakby krwawa zasłona zbrodni...

Powrócił więc do swoich dóbr w Kurlandji i tylko w czasie polowań jesiennych zjeżdżał do R.

Franz opowiadał nieraz, że czasam po nocach, oświetlonych pełnią księżyca, widać było postać Daniela, snującą się jak cień upiorny, poprzez galerje i sale zamkowe...

* * *

Tak brzmiała opowieść mego wuja. Wtedy nieśmiało zapytałem go o Irenę.

— Ach, — odparł starzec wzruszonym głosem, — i ona nieszczęsna nie potrafiła uniknąć okrutnego losu, który zdawał się ścigać całą tę rodzinę. Oto niedługo po naszym wyjeździe, konie wiozące ją w saniach, spłoszyły się nad przepaścią i skoczyły w dół skalisty, pociągając sanie za sobą. Rozbiła głowę o skały i w ten tragiczny sposób zakończyła życie. Baron Rodryg nie może się pocieszyć po jej śmierci... Andrzeju, — dodał starzec głosem, w którym łzy drgały, — nie wrócimy już nigdy do zamku R.

* * *

Wiele lat później, przejeżdżając przez miasteczko K., ujrzałem zdaleka jaśniejące światło. Myślałem początkowo, że to łuna pożaru, lecz objaśniono mnie, iż jest to latarnia morska, świecąca obok ruin zamku R.

Nazwa ta tysiące wzbudziła wspomnień w mojej duszy, a przedewszystkiem wspomnienie Ireny, i naszej pięknej miłości, tak rychło zagasłej.

Dowiedziałem się później, iż wskutek bezpotomnej śmierci barona Rodryga, dobra jego przeszły na własność rządową.

Poszedłem oglądnąć ruiny zamku; na bocznej skale wznosiła się wspaniała i smukła latarnia morska.

Wieśniak, spotkany w mej powrotnej drodze na skraju sosnowego lasu, opowiadał mi z drżeniem w głosie, iż przy każdej pełni księżyca białawe zjawy zdają się ścigać w pośród ruin, a nieraz upiorne te cienie wydają rozpaczliwe jęki...

Ruszyłem dalej w moją drogę... Na niebie, wśród czarnych strzępów chmur wyłonił się właśnie księżyc w pełni, rozrzucając dookoła srebrne blaski...

——0——

ale współdziałali z pozostałymi posłami jedynki. Wogóle wszyscy posłowie z listy Nr. 1 stanowić będą w nowym sejmie **jeden solidarny klub.**

—0—

3-godzinna konferencja Marsz. Piłsudskiego z wicepremjerem Bartlem.

Warszawa, 14 marca (AW). W dniu wczorajszym **Marsz. Piłsudski odbył 3-godzinną konferencję** z wicepremjerem **Bartlem.** Narady dotyczyły **aktualnych zagadnień związanych z bliskiem otwarciem kadencij nowo-obranych Izb.**

Oficjalny wynik wyborów do Senatu w woj. krakowskiem.

Na publicznem posiedzeniu okręgowej komisji wyborczej odbytem w dniu 14. III. 1928 **ustalono następujący wynik wyborów do senatu z okręgu wyborczego, obejmującego województwo krakowskie.**

Uprawnionych do głosowania było osób **749.560. Ogółem oddano głosów ważnych 423.165.**

Liczby głosów ważnych oddanych na listę: **Nr. 1** — 172.303, **Nr. 2** — 82.642, **Nr. 3** — 13.180, **Nr. 14** — 16.780, **Nr. 17** — 21.907, **Nr. 24** — 4.244, **Nr. 25** — 110.984, **Nr. 33** — 888, **Nr. 37** — 237.

Członkami senatu **wybrani zostali:**

Z listy Nr. 1 Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem:

1) **Rolle Karol,** inż. i prez. m. Krakowa w Krakowie, 2) **Götz-Okocimski,** przemysłowiec w Okocimiu, powiat Brzesko, 3) **Nowak Stanisław,** nauczyciel w Krakowie, 4) **Rudnik Michał,** rolnik w Baczkowie, powiat Bochnia.

Z listy Nr. 2 polskiej partji socjalistycznej (P. P. S.) **Englisch Jan,** dyr. Kasy Chorych w Krakowie.

Z listy Nr. 25 Polskiego Bloku Katolickiego P. S. L. Piast i Ch. D. 1) **Średniawski Andrzej,** rolnik, m. senator w Górnej Wsi, powiat Myślenice, 2) **ks. Kasprzyk Ludwik,** sekretarz stowarzyszeń katolickich archidiecezji krakowskiej w Krakowie.

Okręgowa komisja wyborcza (—) przewodniczący dr. Leopold Zarzycki.

Ks. Londzin zatrzyma mandat senatorski

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 14 marca. **Ks. pralat Londzin wybrany posłem** z listy nr. 1 w okręgu **cieszyńskim** i senatorem **z województwa śląskiego zatrzyma mandat senatorski, zrzekając się mandatu poselskiego.**

Senator jedynki w Lubelskiem.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 14 marca. **Z okręgu lubelskiego wszedł do senatu z listy nr. 1 Stefan Boguszewski,** prezes związku kółek rolniczych i członek rady nadzorczej Państwowego Banku Rolnego.

„Zdrowe objawy"

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 14 marca. Dzisiejsza **„Gazeta Poranna"** w artykule p. t. **„Zdrowe objawy"** omawia w dalszym ciągu **wystąpienie z Z. L. N. „Słowa Polskiego"** we Lwowie oraz **wystąpieine z szeregów tego związku licznych wybitnych kandydatów na posłów i senatorów.**

„Gazeta Poranna" cytuje między innemi **list od Stanisława Brzostowskiego,** kandydata do senatu **w województwie nowogrodzkiem.** W liście tym p. Brzostowski podkreśla, że wystąpienie „Gazety Porannej 2 grosze" p. Sadzewicza było **zakończeniem jego wątpliwości i rozterek duchowych.** Artykuł kończy się stwierdzeniem, że **jest niesłusznem i niesprawiedliwem zwalanie winy za rozrost komunizmu na rządy obecne.**

Taktyka opozycji wobec rządu podważania za wszelką cenę jego autorytetu, krytykowania każdego po kolei rządu w Polsce, uprawiana od chwili odzyskania niepodległości zarówno przez skrajną lewicę, jak **zwłaszcza przez prawicę oto podłoże, na którem wzrósł i rozwija się chwast komunizmu.** Każdy szczery i prawdziwy narodowiec polski, który ideał państwowości nosił w sercu na wiele lat przed jej urzeczywistnieniem musi dzisiaj czuć wielki żal do swoich narodowo-demokratycznych przywódców, którzy sprowadzili go na manowce.

Rozdział lokali między kluby poselskie.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 14 marca. Kancelarja sejmowa zajmuje się obecnie **rozdziałem lokali na kluby poselskie.** Jak wiadomo zaszły **duże zmiany** i przesunięcia, **jedne kluby znacznie zmalały,** inne **powiększyły się,** powstały też **całkiem nowe duże kluby jak Jedynki.** Ten **odziedziczy lokal po największym dawniej klubie ZLN.** Socjaliści, którzy mają tę samą prawie ilość mandatów, jaką miał poprzednio Piast **odziedziczą lokal Piasta, ZLN. pójdzie do lokalu ChD, Piast do NPR.** Inne kluby zatrzymają prawdopodobnie swoje dawne lokale. Decyzja jednak ostateczna w tym względzie zależeć będzie od przyszłego marszałka.

Protesty przeciw wyborom na Śląsku.

Katowice 14 marca (AW). Okręgowy komitet robotniczy **PPS na Śląsku** powziął uchwałę **założenia protestu przeciwko wyborom we wszystkich okręgach śląskich.** Również „Deutsche Wahlgemeinschaft", będąca komitetem listy **Nr. 18** zapowiada **wniesienie protestu** przeciwko wynikowi wyborów **do Senatu.**

Hr. Aleksander Skrzyński superarbitrem między Chile a Peru.

(Telefonem od naszego korespondenta).

„Il. Kurjer Codzienny" z Warszawy donosi, że **rząd Stanów Zjednoczonych A. P. zaofiarował** b. premjerowi i ministrowi spraw zagranicznych p. **Aleksandrowi Skrzyńskiemu, stanowisko superarbitra** w głośnym sporze **między Chile a Peru.**

Już przed kilku tygodniami poseł amerykański w Warszawie p. **Stetson, zawiadomił** ministra spraw zagranicznych p. **Zaleskiego i p. Skrzyńskiego o treści pisma, jakie otrzymał od sekretarza stanu Kelloga.** W piśmie tem, **Kellog zawiadamia posła Stetsona o decyzji rządu amerykańskiego powierzenia stanowiska superarbitra p. Skrzyńskiemu.**

Jak się dowiaduję, premjer **Marsz. Piłsudski wyraził swą zgodę na propozycję rządu amerykańskiego,** poczem ze swej strony p. **Skrzyński propozycję tę przyjął.** P. Skrzyński udaje się do Ameryki w najbliższym czasie.

Jak wiadomo, **rząd Stanów Zjednoczonych był upoważniony przez przedstawicieli rządów Chilą i Peru do desygnowania superarbitra, któryby rozstrzygnął zatarg między temi państwami.**

Rząd amerykański, **przestrzegający dotychczas zwyczaju powierzania stanowiska superarbitra obywatelom amerykańskim,** tym razem powierzył to stanowisko **Europejczykowi.**

Jest to **pierwszy wypadek powierzenia przez rząd Nowego Świata** tak **odpowiedzialnego stanowiska dyplomacie starego kontynentu.**

Powierzenie tego stanowiska p. Skrzyńskiemu należy uznać **za osobisty jego sukces.**

P. Skrzyński, jak wiadomo, w kołach politycznych Stanów Zjednoczonych cieszy się wielkim autorytetem.

—0—

Komuniści francuscy wmieszali nazwisko dyplomaty polskiego w aferę Gregory'ego.

Warszawa, 14 marca. **W roku 1924 w Londynie powstał w Foreign Office głośny skandal,** polegający na **ciągnieniu korzyści przez wyższych urzędników Foreign Office** ze spadku **waluty francuskiej.** Jednego z urzędników **Gregoryego wydalono ze służby,** drugi zaś wniósł prośbę o dymisję.

Na tle całej afery pozostał pewien **punkt tajemniczy,** a mianowicie udział **w malwersacjach tajemniczej osoby nie angielskiej narodowości, która była przyjacielem Gregorego.**

Raport specjalnej komisji śledczej **nie wymieniał nazwiska** tej osoby, jednakże komunistyczna paryska „Humanite", powołując się na robotnicze pismo angielskie „Sunday Worker" przyniosła notatkę, że tajemniczą osobą nie narodowości angielskiej był rzekomo poseł polski w Waszyngtonie **Jan Ciechanowski,** który w roku 1924 pełnił **obowiązki radcy handlowego w poselstwie polskiem w Londynie. Wiadomość powyższą należy przyjąć z wielkiem zastrzeżeniem.** (Paryska „Humanite", to organ **komunistyczny** i specjalnie **polako-żerczy,** który skwapliwie chwyta każdą sposobność, ażeby Polsce szkodzić wobec zagranicy).

W każdym wypadku należy oczekiwać, że rząd wyjaśni wszechstronnie tę sprawę.

Awanturnicze przygody Radka-Sobelsohna w czasie ucieczki ze Syberji.

(Telegram własny „N. Reformy").

Moskwa, 14 marca. **Karol Radek,** niegdyś filar ruchu bolszewickiego, obecnie **wróg i opozycjonista w stosunku do teraźniejszego rządu,** został — jak wiadomo — zesłany na wygnanie wraz z Trockim. Obecnie **zbuntował się przeciw nakazowi swej władzy i w przebraniu chłopskiem,** obiuczony pakunkiem swoich drobnych ruchomości, **na chłopskich saniach, zaprzężonych w reny,** przebył wśród zasp śnieżnych 200 klm. **i dotarł do najbliższej stancji kolejowej,** gdzie wsiadł, **niepoznany, do pociągu.**

Mimo licznych kontroli, **udało mu się przebyć niespostrzeżenie drogę aż do Smoleńska.** W pobliżu **granicy polskiej** dogonił go przeznaczenie: **poznano go, aresztowano i odstawiono do Moskwy.**

Radek zamierzał **przedrzeć się do Berlina** i tam **połączyć się** w akcji **z opozycją komunistyczną.**

Dawny szef propagandy Lenina, jeden z najczynniejszych pionierów komunizmu, obecnie duma w więzieniu w Moskwie nad swoim zmiennym losem.

Plotki i pogłoski o kandydaturach na marszałka Sejmu.

Warszawa, 14 marca (AW). Dzisiejszy **„Robotnik"** donosi, iż **kandydatury na marszałka sejmu.** wicepremjera **Bartla** i b. min. **Makowskiego upadły,** wobec tego **najaktualniejszą** miałaby być kandydatura ministra poczt i telegrafów **Miedzińskiego.**

Krążą również **pogłoski o możliwości** kandydatury posła **Antoniego Anusza.**

W kołach **parlamentarnych** krążą **pogłoski o rokowaniach prowadzonych pomiędzy sferami rządowemi a klubem Ch. D. oraz posłami żydowskimi i niemieckimi w sprawie stworzenia większości dla obioru marszałka.** Większość ta miałaby wysunąć któregoś z **umiarkowanych kandydatów z pomiędzy posłów klubu jedynki.**

Gratulacje rosyjskich eserowców dla P. P. S.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 14 marca. **Rosyjska partja socjal-rewolucyjna wysłała do C. K. W. P. P. S. telegram gratulacyjny** z powodu odniesienia **zwycięstwa w wyborach do Sejmu i Senatu.**

Telegram podpisali b. prezes konstytuanty rosyjskiej **Wiktor Czernow, dr Schreider i Górewicz.**

Najwyższe odznaczenie bułgarskie dla Prezyd. Mościckiego i Marsz. Piłsudskiego

Sofja, 14 marca (PAT). **Król Borys** nadał p. Prezydentowi Rzplitej **Ign. Mościckiemu** wielki narodowy order **św. Cyryla i Metodego,** zaś Marszałkowi **Piłsudskiemu wielki krzyż orderu św. Aleksandra z mieczami.** Minister pełnomocny Bułgarji w Warszawie dostał polecenie wręczenia osobiście orderów.

Nad czem obradować będzie Rada ministrów?

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 14 marca. **Dziś o godz. 5 popołudnia** odbędzie się **posiedzenie rady ministrów,** które załatwi cały **szereg rozporządzeń w drodze dekretów** Prezydenta Rzplitej. Będą to prawdopodobnie już **ostatnie dekrety wydane na podstawie pełnomocnictw,** udzielonych rządowi przez poprzedni sejm. Wszystkie następne ustawy pójdą już normalną drogą ustawodawczą, to znaczy będą wniesione do sejmu. Do nich należeć będzie również prawdopodobnie pragmatyka urzędnicza.

Uroczyste powitanie nowego nuncjusza papieskiego w Warszawie.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 14 marca. Dnia **14 marca o g. 15.27 przybywa do Warszawy nuncjusz papieski Msrg. Marmaggi.**

Na dworcu powitany zostanie przez wyższe duchowieństwo z księdzem kardynałem **Kakowskim** i ks. biskupem polowym **Gallem** na czele. Nuncjuszowi **towarzyszyć będzie** od Częstochowy ks. **biskup częstochowski Kubina.** Z dworca ks. nuncjusz **uda się do katedry Św. Jana, gdzie powita go kapituła.**

Wieczorem Msrg. Marmaggi **złoży wizytę ks. kardynałowi Kakowskiemu.** W sobotę 17 bm. o godz. 11 przedpołudniem **na zamku nuncjusz papieski wręczy listy uwierzytelniające p. Prezydentowi Rzplitej.**

W myśl ceremonjału, należnego nuncjuszowi **jako ambasadorowi** na dziedzińcu zamkowym **sprezentuje broń bataljon 30 pp. z chorągwią i orkiestrą.** Powozowi nuncjusza towarzyszyć będzie honorowa eskorta szwadronu szwoleżerów.

Polsko-gdańskie rokowania gospodarcze.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 14 marca. Wczoraj w południe **rozpoczęły się w Gdańsku polsko-gdańskie rokowania, dotyczące gospodarczo-kupieckiego współżycia obu stron.** W rokowaniach tych **chodzi o unifikację taryf kolejowych** itd. Unifikacja taryf, o ile dojdzie do skutku przyczyni się znacznie do rozwoju stosunków handlowych pomiędzy Polską i Gdańskiem. Delegacji polskiej przewodniczy minister pełnomocny **Strassburger,** gdańskiej senator **Runge.**

Przedstawicielstwo Polski w Meksyku.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 14 marca. Dotychczasowy konsul Rzeczypospolitej w Bratysławie, **dr Mergingeг, został przeniesiony jako charge d'affaires do Meksyku, gdzie dotąd nie mieliśmy placówki ani dyplomatycznej ani konsularnej.** Miejsce dra Mergingera w Bratysławie zajmie **dr Marski.**

Program prac komisji przygotowawczej konferencji rozbrojeniowej.

Genewa, 14 marca (PAT). Szwajcarska ajencja telegraficzna. Na zbliżającej się sesji komisji przygotowawczej **konferencji rozbrojeniowej Wielka Brytanja** reprezentowana będzie przez lorda Cushendun, **Francja** przez hr. Clausela, **Włochy** przez gen. de Marinisa, **Niemcy** przez hr. Berndorfa, **Japonja** przez p. Sto, **St. Zjednoczone** przez posał Gibsona i ambasadora Jonesa, **Polska** przez ministra Sokala, **Holandja** przez ministra Rudgersa.

Na czele delegacji **sowieckiej** stoją zastępca komisarza ludowego spraw zagranicznych Litwinowa i Łunaczarskiego. Oprócz państw wymienionych reprezentowane będą również **Kanada, Chiny, Finlandja, Kolumbja, Chile, Kuba, Czechosłowacja, Rumunja, Szwecja, Grecja i Jugosławja.**

Prace komisji **potrwają dwa tygodnie.** Rozpatrywane będą m. in. propozycje rządu sowieckiego **w sprawie całkowitego zniesienia sił zbrojnych, lądowych i powietrznych.** Natomiast jest rzeczą wątpliwą, czy dojdzie do drugiego czytania wysuniętego przed rokiem projektu **konwencji międzynarodowej w sprawie stopniowego ograniczenia zbrojeń,** wobec tego, że niezbędne warunki polityczne dla dokonania tego poważnego dzieła nie zostały dotychczas **w całości zrealizowane.** Drugie czytanie projektu będzie musiało być poprzedzone i przygotowane przez narady pomiędzy gabinetami poszczególnych zainteresowanych w powyższej kwestji państw. W czasie sesji odbędą się **doniosłe debaty,** w których wezmą udział przedstawiciele wszystkich wielkich państw świata.

Przyjazd rosyjskiej delegacji na rozbrojeniową konferencję w Genewie

(Telegram iskrowy „N. Reformy").

Berlin, 14 marca. Delegacja rosyjska dla przygotowawczej konferencji rozbrojeniowej, przybyła pod przewodnictwem Litwinowa we wtorek do Genewy.

Rumunja odrzuca ingerencję Ligi Narodów.

(Telegram własny „N. Reformy").

Bukareszt, 14 marca. **Wszystkie stronnictwa** bez względu na ich wzajemne stanowisko **solidaryzują się z rządem** rumuńskim i ze stanowiskiem Vintila Bratianu, ktróy odmawia **przyjęcia decyzji Rady Ligi w sprawie optantów węgierskich,** ponieważ decyzja ta przekreśla poprzednią uchwałę z września i narusza suwerenne prawa Rumunji.

W imieniu partji **narodowo-chłopskiej** poseł **Madgerro** oświadczył, że stronnictwo jego odrzuca z całą stanowczością postanowienia genewskie.

W imieniu partji **ludowej pos. Rapacestea** oświadczył, iż opozycja **solidaryzuje się z Rządem w dziedzinie polityki zagranicznej.**

—0—

Niezwykły ruch spekulacyjny na nowojorskiej giełdzie.

(Telegram iskrowy „N. Reformy").

Nowy Jork, 14 marca. Na giełdzie nowojorskiej panuje obecnie niezwykle ożywiony ruch spekulacyjny. We wtorek obracano przeszło czteroma miljonami papierów.

Dział giełdowy.

Kraków, 14 marca.

AKCJE CHWIEJNE, DOLAR BEZ ZMIANY.

Dziś w obrotach prywatnych panował na rynku efektów do chwili rozpoczęcia oficjalnego zebrania prawie zupełny zastój. Nastrój chwiejny, przy zupełnym prawie braku obrotów. Jedynie Górka w większem zainteresowaniu, utrzymana na poziomie mocnym. Kursa w przyblizeniu kształtowały się następująco: Bank Polski 147.5.—148, Przemysłowy 105, Tohan 13.25—13.5, Zieleniewski 158—160, Górka 97—98.5, Chybie 5.50, Jaworzno 19.80—20, Cegielski 46.

Na rynku walutowym tendencja utrzymana, zainteresowanie niewielkie. W Krakowie dolar got. 8.88—8.88½, czeki bank. 8.90—8.90½, w Warszawie dolar 8.88—8.88½, czeki 8.90—8.90.30, we Lwowie dolar 8.87 3/4—8.88½, czeki 8.9z—8.90½, w Katowicach dolar 8.88—8.88 3/4, czeki 8.90—8.90½ Bank Polski bez zmiany.

Wiedeń, 14 marca. Doniesienia z giełd zagranicznych opiewały przeważnie korzystnie, niemniej jednak ruch nie ożywił się i pozostał spokojny i bez zainteresowania. Liczne papiery polepszyły się, tylko akcje bankowe i A. E. G. Union zniżkowały

Siersza Górnicza 10.7, Portland 64, Karpaty 29, Galicja 72, Schodnica 9. Alpiny 40.8. Gal. Bank Hipoteczny 71. Fanto 6.7, Zieleniewski 16.7.

Zurych, 14 marca. (PAT) Paryż 20.43 3/4, Londyn 25.34 3/8, Nowy Jork 5.19.5. Belgja 72.42,5, Włochy 27.43.5, Hiszpanja 87.20, Holandja 209, Berlin 124.18, Wiedeń 73.12.5, Sztokholm 139.35. Oslo 138.35, Kopenhaga 139.10, Sofja 3.75, Praga 15.39, Warszawa 58.15, Budapeszt 90.55, Białogród 9.13.5,

Projekt ustawy górniczej.

Dnia 21 bm. w ministerstwie spraw wewnętrznych odbędzie się konferencja w sprawie **projektu jednolitej dla całego państwa ustawy górniczej**. Projekt ten miał być przeprowadzony w formie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z mocą ustawy, jednakże z powodu nawału prac przygotowawczych nad innemi dekretami, przeprowadzony zostanie w normalnej drodze ustawodawczej, t. j. wniesiony będzie do Sejmu.

Projekt obejmuje 232 artykuły, które regulują i unifikują całość zagadnień górniczych na terenie Polski.

—0—

Wojewódzkie zakłady opiekuńczo-wychowawcze.

Zgodnie z nowem rozporządzeniem **o zakładach opiekuńczo-wychowawczych**, w każdem województwie zostaną wyłączone na wniosek ministra pracy i opieki społecznej z dóbr państwowych **objekty, potrzebne pod budowę** i rozszerzenie wyżej wspomnianych zakładów, przyczem wartość wyłączonych objektów w każdym wypadku **nie może przekraczać 100 tysięcy złotych.** Ilość zakładów, kolejność i termin rozpoczęcia ich budowy ma ustanawiać minister pracy i opieki społecznej.

Do zakładów będą przyjmowane **dzieci w wieku do lat 14 włącznie**, w wyjątkowych wypadkach nawet powyżej tego wieku. Pierwszeństwo przysługuje **sierotom po poległych wojskowych, zmarłych urzędnikach i działaczach na polu pracy państwowej, samorządowej i społecznej.** Dzieci będą przebywać w zakładach **do ukończenia 17 lat życia.**

Rozpisanie wyborów do Państwowej Rady Kolejowej

Warszawa, 14 marca.

Ministerstwo Komunikacji rozpisało wybory do Państwowej Rady Klejowej na następną trzyletnią kadencję 1928—1931. Z ogólnej liczby **7 mandatów** Państwowej Rady Kolejowej otrzymają 12 mandatów większe miasta, a mianowicie Białystok, Bydgoszcz, Częstochowa, Gdynia, Katowice, **Kraków,** Lublin, Lwów, Łódź, Poznań, Warszawa i inne. Delegatów do Rady wybierają Magistraty miast: 16 mandatów otrzymują powiatowe ciała samorządowe, t. zn. z każdego województwa po 1 mandacie; 30 mandatów przeznaczonych zostało dla organizacyj gospodarczo-społecznych, z czego 10 mandatów otrzymują Izby Handlowo-Przemysłowe, t. j. 5 mandatów Izby już istniejące: w **Krakowie,** Lwowie, Bydgoszczy, Grudziądzu i Katowicach, 5 zaś zostało zarezerwowanych dla Izb, które mają powstać; pozostałych 20 mandatów z ostatniej grupy otrzymują po jednym następujące organizacje: 1) Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Handlu i Finansów w Warszawie, 2) Naczelna Organizacja Zjednoczenia Przemysłu i Rolnictwa Zachodn. Polski, 3) Związek Górnośląski Przemysłowców Górniczo-Hutniczych w Katowicach, 4) Rada Zjazdu Przemysłowców Górniczych w Dąbrowie, 5) Związek Polskich Hut Żelaznych, 6) a) Związek Przemysłu Chemicznego w Polsce łącznie z b) Polskim Związkiem Fabryk Portland-Cementu, 7) a) Krajowe Towarzystwo Naftowe we Lwowie, łącznie z b) Związkiem Polskich Producentów i Rafinerów Olejów Mineralnych w Warszawie, 8) Związek Przemysłu Włókienniczego w Państwie Polskiem w Łodzi, 9) a) Związek Zawodowy Cukrowni Królestwa Polskiego łącznie z b) Związkiem Zachodnio-Polskiego Przemysłu Cukrowniczego w Poznaniu, 10) Związek Polskich Organizacyj Rolniczych w Warszawie, 11) Polski Związek Organizacyj i Kółek Rolniczych w Warszawie, 12) a) Wielkopolska Izba Rolnicza w Poznaniu, łącznie z b) Pomorską Izbą Rolniczą w Toruniu, 13) Śląska Izba Rolnicza w Katowicach, 14) Związek Przedsiębiorstw Komunikacyjnych w Warszawie, 15) Rada Naczelna Związków Drzewnych w Warszawie, 16) Związek Przemysłu Metalowego w Warszawie, 17) Związek Spółdzielni Spożywców Rzeczypospolitej, 18) a) Związek Elektrowni Polskich łącznie z b) Stowarzyszeniem Elektrotechników Polskich w Warszawie, 19) Rada Zrzeszeń Gospodarczych **w Krakowie,** 20) Rada Zjazdów Żeglugowych w Warszawie.

Pozatem do P. R. K. wejdą delegaci Dyrekcyjnych Rad Kolejowych z każdej dyrekcji po 1, razem 9 mandatów. Prócz tego minister Komunikacji mianuje 10 fachowców na członków P. R. K.

Wybory do P. R. K. ukończone zostaną z **końcem marca**, tak, że już z początkiem kwietnia znany będzie cały skład P. R. K.

Równocześnie rozpisane zostały wybory do poszczególnych **Dyrekcyjnych Rad Kolejowych**, do których wchodzą przedstawiciele województw, leżących na terenie danych dyrekcyj, przedstawiciele 4-ch większych miast z okręgu dyrekcyjnego, 4-ch przedstawicieli samorządowych, 12 przedstawicieli organizacyj gospodarczo-społecznych i 2-ch członków, mianowanych przez ministra Komunikacji.

Dnia 12-go marca r. b. rozpoczęła się w Leningradzie niemiecko-polsko-sowiecka konferencja kolejowa w sprawie bezpośredniej komunikacji. Konferencja ta rozważy przedewszystkiem sprawę bezpośredniej taryfy, a pozatem zastanowi się nad zmianami w dotychczasowym systemie rozrachunku oraz nad uzupełnieniami przepisów dla komunikacji bezprzeładunkowej na granicy polsko-sowieckiej.

\+ \+ \+

Ministerstwo Komunikacji zajęte jest obecnie sprawą zastosowania do nawierzchni podkładów bukowych. Dla studjów nad tą sprawą była w końcu ub. r. delegowana przez Min. Kom. zagranicę specjalna komisja, która stwierdziła, że podkłady bukowe mają obecnie szerokie zastosowanie na kolejach we Włoszech i Jugosławji, a także na Węgrzech i Czechosłowacji. Komisja zbadała również sposoby nasycania tych podkładów, oraz trwałość ich w torze na różnych linjach. Komisja przyszła do wniosku, że w Polsce, która posiada drzewostany bukowe na połudn u i południo-wschodzie, podkłady te mogłyby być z korzyścią stosowane przy starannem nasyceniu ich odpowiedniemi antyseptykami. Wyniki badań komisji były przedmiotem odczytu, urządzonego w dniu 29-go lutego r. b. przez związek inżynierów kolejowych, przedtem zaś były rozpatrzone przez Ministerstwo Komunikacji i posłużyły do ostatecznego ustalenia warunków technicznych dla podkładów bukowych i sposobów ich nasycania.

• • •

W związku z rozpoczynającym się sezonem budowlanym Ministerstwo Komunikacji ustaliło szczegółowy program robót inwestycyjnych i odbudowy, przewidziany w preliminarzu budżetowym na okres 1928/29 i poleciło Dyrekcjom Kol. Państw. przeprowadzić prace przygotowawcze do wykonania robót. Program ten obejmuje m. in. dalszy ciąg budowy linji Bydgoszcz-Gdynia i rozpoczęcie budowy linji Herby-Inowrocław, dokończenie budowy linji Łuck-Stojanów, szereg robót, zmierzających do zwiększenia przelotności istniejących linij węglowych, rozbudowę stacyj portowych w Gdańsku i Gdyni, dalszy ciąg rozbudowy węzła warszawskiego, rozwój innych większych węzłów i stacyj, budowę szeregu dworców i domów mieszkalnych oraz gmachów administracyjnych (np. dla Dyrekcji K. P. w Warszawie i Chełmie). Wzmocnienie mostów i nawierzchni, wreszcie odbudowę szeregu zniszczonych przez wojnę budowli.

• • •

W celu reklamowania wystawy krajowej w Poznaniu, jakoteż targów poznańskich i lwowskich, Ministerstwo Komunikacji wydało odpowiednie zarządzenia, by w pociągach i na dworcach kolejowych umieszczano odpowiednie afisze reklamowe. Pozatem czynione są starania, aby propaganda na kolejach tych tak ważnych dla rozwoju gospodarczego imprez, prowadzona była również na kolejach zagranicznych. Udało się już osiągnąć porozumienie w tej materji z Zarządem kolei holenderskich.

Inauguracyjne posiedzenie Naczelnej Rady Zdrowia.

Warszawa, 14 marca.

W najbliższym czasie ma się odbyć w ministerstwie spraw wewnętrznych pierwsze **inauguracyjne posiedzenie państwowej Naczelnej Rady Zdrowia,** powołanej do życia na mocy rozporządzenia Rady ministrów z dnia 18 listopada 1927 r. Rada ta jest organem **doradczym i opinjodawczym** ministra spraw wew. w sprawach sanitarnych. Skład Państwowej Naczelnej Rady Zdrowia stanowią m. innemi przedstawiciele min. spraw wewn., spraw wojskowych i opieki społecznej, W. R. i O. P., rolnictwa, komunikacji, robót publicznych oraz przemysłu i handlu, przedstawiciel: wydziałów lekarskich uniwersytetów w Polsce po jednym z każdego uniwersytetu (prof. dr **S. Ciechanowski z Krakowa),** przewodniczący Naczelnej Izby Lekarskiej, przedstawiciel Zw. Miast i Związku Sejmików Powiatowych, Zarządu Ogólno-Państwowego Związku Kas Chorych oraz 5-ciu członków, powołanych przez ministra spraw wewnętrznych z pośród przedstawicieli naukowego świata lekarskiego i znawców spraw hygjeny oraz administracji sanitarnej w osobach pp. prof. dra P. Gantkowskiego z Poznania, dra T. Rudzkiego z Warszawy, dra **R. Kunickiego z Krakowa,** dra B. Kutskiego z Kalisza, dra A. Tomaszewskiego z Łodzi.

Przewodniczącym Państwowej Naczelnej Rady Zdrowia jest minister spraw wewnętrznych, jego zastępcą dyrektor departamentu służby zdrowia. Państwowa Naczelna Rada Zdrowia może wyłaniać dla poszczególnych kierunków swej działalności sekcje i przekazywać im wydawanie opinji i uchwalanie wniosków w ramach kompetencji Rady.

Listy z kraju.

(Korespondencja „N. Reformy“.)

Tarnów, 12 marca.

(Poświęcenie motoru Diesla. — Budowa lotniska. — Podjęcie robót w fabryce związków azotowych. Jaracz w Tarnowie).

Podniosłą uroczystość obchodziła elektrownia miejska, a mianowicie uroczystość poświęcenia nowego motoru Diesla 800 HP. Poświęcenia dokonał ks. prałat Mazur, który po ceremonji w serdecznych słowach przemówił. — Przemawiali nadto burm. dr Kryplewski, radca Krupiński, wiceb. dr Muetz i p. Pikul. — Uroczystość zakończyła się skromnem śniadaniem, w którem wzięli udział członkowie Rady miejskiej i urzędnicy miejscy.

Jak swego czasu donieśliśmy, główną zasługę w kupnie motoru ma b. komisarz rządowy miasta inż. Rypuszyński. Wzmiankowany motor jest to Diesel 800 HP bez kompresora firmy Zieleniewski — Graz. Sprowadzono go we wrześniu ub. r., montażu dokonał wprost precyzyjnie inspektor montażowy z Grazu, p. Orzechowski. Motor odznacza się oszczędnością co do opału, łatwością uruchomienia, przejrzystością konstrukcji i łatwym dostępem do części konstrukcyjnych. Generator pochodzi z fabryki Brown Boveri w Żychlinie i jest wyłącznie wyrobem krajowym. Koszta motoru wraz z montowaniem i fundamentami wynoszą 42.000 dolarów.

W związku z budową fabryki związków azotowych w Świerczkowie jest zamierzoną budowa lotniska w Klikowej pod Tarnowem. W dniach 23 i 24 bm. odbędzie się w Klikowej komisja, w której wezmą udział przedstawiciele M.S.Wojsk., starostwa, miasta i stron interesowanych, celem zajęcia się sprawą wywłaszczenia gruntów pod przyszłe lotnisko.

Kierownictwo fabryki związków azotowych w Świerczkowie pod Tarnowem wydało odezwę do pracowników, którzy z powodu przerwy zimowej zostali zredukowani, z wezwaniem, aby do 31 bm. zgłosili się do pracy. — Kierownictwo fabryki podejmuje z wiosną roboty na wielką skalę.

Artysta warszawski Jaracz zjeżdża do naszego miasta z własną trupą i wystawia „Samsona i Dalilę“ Lange'go.

Logika „Naprzodu“ a rzeczywistość.

Dotychczas zdawało się, że obdarzenie kogoś mandatem poselskim czy senatorskim jest **najwyższym może wyrazem uznania,** jaki społeczeństwo żywi do danego człowieka i miarą **jego popularności.** Pogląd to zresztą nie nowy i przez nikogo niekwestjonowany.

Aliści przychodzi **„Naprzód“** i ogłasza wprawdzie nie urbi et orbi, lecz swoim wyznawcom, że rzecz ma się odwrotnie, przynajmniej w stosunku **do niewygodnych mu osób.**

„Naprzód“ bowiem utrzymuje, że fakt, iż 1/3 głosów oddanych przy wyborach do Senatu na listę Nr. 1, której czołowym kandydatem był wybrany prezydent **Rolle**, stanowi... dowód jego niepopularności i jest jego osobistą klęską.

Dziwne są zaiste drogi, któremi chadza swoista logika socjalistycznego pisma!

Jeżeli trzecia część głosów oddanych na jedynkę, ma stanowić dowód niepopularności jej kandydata, **to co w takim razie należy sądzić o tej czwartej mniej więcej części głosów, jakie padły na listę socjalistyczną? O ile więc kandydat dwójki jest mniej popularnym od przedstawiciela jedynki?**

Na te pytania pozostawiamy odpowiedź „Naprzodowi“, dając mu zarazem życzliwą radę: że w rozważaniach zwłaszcza politycznych nigdy nie zaszkodzi troszkę logiki.

Twierdzi dalej „Naprzód“, że prezydent Rolle daje się unosić władzy i zraża sobie członków Rady.

Tak jest. Przyznajemy, ale chyba **tylko tych, którzy chcieliby rządzić na ratuszu jak szara gęś** i próbować eksperymentów, do których pociągają ich **bardzo zresztą na lewo idące konneksje polityczne.**

—0—

Obchód Imienin Marszałka Piłsudskiego w Krakowie.

Wczoraj wieczór w sali konferencyjnej Magistratu odbyło się pod przewodnictwem prez. inż. Rollego przy współudziale wiceprezydentów Ostrowskiego, dra Wielgusa i dra Schneidra posiedzenie Obywatelskiego Komitetu uczczenia imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego. W posiedzeniu wzięli udział między innymi — wicewojewoda dr Duch, gen. Wróblewski, gen. Smorawiński, ks. infułat Kulinowski, posłowie na Sejm: prof. dr Krzyżanowski, dr Tadeusz Dyboski, prof. Bolesław Pochmarski, prezes Izby skarbowej Greger, prezes dyr. kol. inż. Barwicz z wiceprez. Gissmanem, prezes dyr. poczt. inż. Dutczyński, w imieniu Kuratorjum wicekurator Przyjemski i inni, grono pań z prez. Rollową, wiceprez. Schneidrową i pułk. Bolesławiczową na czele, reprezentanci Związku Legjonistów, Inwalidów i Strzelca, oraz przedstawiciele licznych organizacyj społecznych, kulturalnych, oświatowych itp.

Jednomyślnie powołano na przewodniczącego Komitetu prezydenta m. Krakowa sen. K. Rollego.

Po zagajeniu zebrania przez prez. Rollego, który przedstawił w ogólnych zarysach program uroczystości w Krakowie — rozwinęła się bardzo ożywiona, szczegółowa dyskusja, w której zabierali głos niemal wszyscy obecni, poczem wyłoniono z Obywatelskiego Komitetu subkomisje: artystyczną, zbiórki, komisje obchodów dla młodzieży szkolnej i dla żołnierzy załogi krakowskiej.

Po dyskusji uchwalono w głównych zarysach program uroczystości imienin Marszałka Piłsudskiego w Krakowie.

Program obchodu obejmuje: w przeddzień imienin capstrzyk orkiestr wojskowych i cywilnych. W niedzielę o godz. 12 w południe akademję w sali Starego Teatru przy ul. Jagiellońskiej z następującym programem: orkiestra 20 pp.; zagajenie na temat ideologji Marszałka Piłsudskiego, deklamacja, przemówienie w związku z zamierzoną budową Domu im. Józefa Piłsudskiego w Oleandrach. W części artystycznej: produkcje muzykalno-wokalne z udziałem chóru „Echa“ i artystów dramatycznych.

O godz. 4 popołudniu odbędzie się wojskowy bieg sztafetowy z pod „Oleandrów“ — ulicami miasta Krakowa, bliżej oznaczyć się mającemi do punktu końcowego przy Domu Żołnierza Polskiego, poczem o godz. 7 wieczór przedstawienie w Domu Żołnierza, poprzedzone rozdaniem nagród i uroczyste zamknięcie kursu analfabetów żołnierzy załogi krakowskiej, prowadzonego przez T. S. L.

O godz. 10 wieczór odbędzie się w oficerskiem kasynie garnizonowem przy ul. Zyblikiewicza, staraniem korpusu oficerów O. K. V. raut z częścią muzykalno-wokalną, z którego dochód przeznaczony będzie na budowę „Domu im. J. Piłsudskiego“ w Oleandrach.

W poniedziałek o godz. 9 rano odbędzie się w Katedrze wawelskiej uroczyste nabożeństwo staraniem Kurji Metropolitalnej i województwa krakowskiego.

Niezależnie od nabożeństwa w Katedrze na Wawelu odbedzie się staraniem prezydjum krak. gminy izraelickiej nabożeństwo dla młodzieży szkolnej o godz. 8.30 rano w świątyni postępowej, o godz. 9.30 w starej synagodze oraz w świątyniach innych wyznań. We wszystkich szkołach i organizacjach odbędą się uroczyste poranki i wieczorki poświęcone Marszałkowi Piłsudskiemu. W Starym Teatrze w niedzielę popołudniu odbędzie się obchód dla dzieci. W kinach będą wyświetlane filmy dla młodzieży i żołnierzy załogi krakowskiej. Wieczór w poniedziałek o godz. 7.30 w Teatrze im. J. Słowackiego odbędzie się uroczyste przedstawienie „Kościuszki pod Racławicami“, poprzedzone okolicznościowem przemówieniem dyr. teatru, Nowakowskiego.

Z okazji uroczystości imienin Marszałka Piłsudskiego Komitet Obywatelski wyda odezwę do mieszkańców miasta Krakowa.

Dzień imienin Marszałka Piłsudskiego t. j. 19 marca będzie wolny od zajęć.

KRONIKA.

Kraków, 14 marca.

Skarb narodowy w likwidacji.

Ogłoszono rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 6-go b. m. o likwidacji skarbu narodowego.

Całkowity majątek skarbu narodowego, według jego stanu wejścia w życie rozporządzenia, realizuje się na gotówkę w sposób, przez ministra skarbu uznany za najkorzystniejszy, przytem zastrzega się Bankowi Polskiemu prawo pierwszeństwa do nabycia kruszców szlachetnych, nadających się dla potrzeb emisyjnych i monetarnych.

Gotowizna, uzyskana z dokonanej realizacji, winna być w całości przekazana na rzecz Biblioteki narodowej. Również na rzecz Biblioteki narodowej winna być przekazana niezwłocznie gotowizna, wchodząca w skład majątku skarbu narodowego w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Stanowiące własność skarbu narodowego przedmioty o znaczeniu archeologicznem, historycznem lub artystycznem, nadające się do przechowywania w zbiorach publicznych, przekazuje się bezpłatnie zbiorom państwowym. Monety i medale o znaczeniu numizmatycznem również bezpłatnie oddaje się do zbiorów numizmatycznych mennicy państwowej.

Katastrofalny wypad wód z olbrzymiego zbiornika w Kalifornji.

Z Los Angelos donoszą: **Zarząd elektrowni w New Hall** zawiadamia, że przy przerwaniu grobli **zginęło 150 pracowników zakładów elektrycznych. Jedna tylko osoba ocalała.** Rozmiarów katastrofy nie można jeszcze oszacować. **Przerwanie grobli nastąpiło o godzinie 1-ej w nocy.** Grobla należała do systemu wodociągowego, który dostarcza wody do odległego o 300 kilometrów Los Angeles. **W zbiorniku znajdowało się około 1.344 miljonów galonów wody.**

Przyczyną katastrofy zalewu było **podmulenie góry, na której opierała się zachodnia część tamy. Część góry runęła, otwierając wolną drogę masom wód zebranym w rezerwoarach** przeznaczonych dla dostarczania wody do San Francisco.

Kilka kilometrów poniżej zbiornika, który był 8 kilometrów długi, leżały liczne farmy i osiedla. Saugus, New Hall, El Rio i inne miejscowości leżą w dolinie na południe od grobli. Około **400 ludzi mieszkało w górnym Canjonie poniżej grobli.**

Około **75 stóp wysoka masa wód runęła wśród przeraźliwego huku na pogrążone w śnie miejscowości.** Około godziny 5 rano **wydobyto troje zwłok.**

Według późniejszych doniesień, **po przerwaniu grobli, wysokiej na 184 stopy, fala zalała najpierw posiadłość artysty filmowego Carreya.** Istnieje obawa, że **30 mieszkających w niej Indjan stało się ofiarą katastrofy.** Woda podmyła nasyp kolei Southern Pacific na znacznej przestrzeni. O godzinie 4 przybliżyły się masy wodne do miejscowości **Santa Paula**, centrum okręgu cytrynowego. Fale jednak nie wystąpiły z łożyska rzeki Santa Paula. Wody zniszczyły prawdopodobnie dalej na południe położone pola oliwne pod Ventura.

W przeciągu **trzech godzin** woda zalała przestrzeń **20 mil kwadratowych 50 stóp wysokości.** Tuż obok miejsca przerwania grobli **zginęły rodziny 75 robotników** elektrowni. — **Sześć miejscowości** oraz **kilka mostów jest zupełnie zniszczonych.**

Z sali sądowej.

Trzeci dzień rozprawy o zamordowanie męża

W ciągu wczorajszej rozprawy przeciwko osk. Trzetrzewińskiej — dalsi świadkowie opisywali w **jaskrawych barwach stosunki domowe** Trzetrzewińskich. Między innymi św. Tomaniakowa, mieszkająca na tem samem piętrze opowiadała: Drzwi prowadzące do sionki były oszalowane i dlatego słyszała, co się tam dzieje. Razu pewnego w roku 1923 słyszała krzyk obwinionej: „Nie drzyj na mnie, boś mi nie kupił". Innym znów razem słyszała odezwanie się obwinionej „to moja koszula", na co odparł Trzetrzewiński „nie trzeba było mnie bić, tobym nie był tu wszedł". Często jednak krzyki były tak wielkie, że słów nie rozumiała. Pewnego razu z końcem 1926 roku usłyszała w nocy krzyk Louizy Treville, która wołała: „Ja sobie nie pozwolę, ja nie pozwolę, nie daruję, niech sobie uderzy (czy też weźmie) tę, z którą się łajdaczy". Ktoś potem wbiegł do sionki, a za parę minut krzyknęła znów Luiza: „Zdala odemnie!" Często słyszał świadek jakieś płacze, ale kto płakał, tego nie wie. Za dnia i w nocy krzyczała głośno obwiniona, ale krzyk jej był niezrozumiały, a świadek słyszał tylko słowa „Lalu, Lalu" (zdrobniałe imię córki). Gdy się krzyk uspokoił, Trzetrzewińska rzucała jakimiś przedmiotami, a denat mówił potem spokojnie „proszę cię otwórz, to nie moje rzeczy, nie niszcz mnie, to nie twoje rzeczy, daj mi ubranie" i t. p. Krytycznej nocy nie słyszała żadnej kłótni ani strzału.

Św. **Raczyński** przodownik policji, zeznał, że Trzetrzewiński żalił się przed nim na dwa tygodnie przed śmiercią, iż żona odgraża mu się, że go zabije. Z tego powodu Trzetrzewiński bał się iść do domu, i przez całą noc chodził po mieście ze świadkiem, który miał wtedy służbę. Kiedy świadek radził Trzetrzewińskiemu, by zrobił doniesienie na żonę, ten odparł, że poradzi się znajomego sędziego, co ma zrobić. Tymczasem w dwa tygodnie później Trzetrzewiński już nie żył. Po wypuszczeniu Louizy Treville z więzienia śledczego, świadek spotkał ją w Wadowicach i wówczas dziewczyna ta opowiedziała mu, że matka będzie symulowała chorobę umysłową, a gdyby to się nie udało, to wobec pozostania matki w kryminale, nie pozostanie jej nic innego, jak utopić się. P. Treville faktycznie w parę tygodni później usiłowała pozbawić się życia przez rzucenie się do Rudawy.

STOSUNEK LUIZY TREVILLE DO MORDERCZYNI I SWEGO OJCZYMA.

Trzeci dzień rozprawy rozpoczął się dalszym ciągiem przesłuchiwania świadków. — Charakterystyczną rzeczą jest, że mimo, iż byli to **świadkowie odwodowi,** zeznania ich były **korzystne dla ś. p. Trzetrzewińskiego.**

Dziś zeznawał jako świadek, dyr. okr. dyr. robót publicznych b. minister **Dzidek**, który o denacie **wydał** jak najlepsze świadectwo. Dalej zeznawali świadkowie Brauner restaurator i p. Michnicki właściciel cukierni w Wadowicach.

Św. Brauner zeznał, że ś. p. Trzetrzewiński — często bywał w jego lokalu, jednak nigdy się nie upijał. W krytycznej nocy o godz. 11 przybył również do jego lokalu, kupił flaszkę piwa i wyszedł z restauracji.

Wielkie wrażenie na trybunale przysięgłych wywołały zeznania św. **Zębałówny**, która przez dłuższy czas zajęta była w domu Trzetrzewińskich, jako krawcowa. Oskarżona Trzetrzewińska niejednokrotnie, gdy ś. p. Trzetrzewiński przychodził do domu — zwracała uwagę świadkowi, że mąż przychodzi pijany. Świadek **jednak tego nie zauważył i według jego zdania nie było ś. p. Trzetrzewińskiemu czuć z ust alkoholu.** Córka morderczyni — Louiza, przedstawiała się świadkowi jako dziewczę dobre i spokojne. Nie zauważyła u niej żadnej egzaltacji, nie uważała u niej również zbytniej czułości wobec matki; nie zauważyła także, żeby stosunek Louizy do denata **był jakiś wrogi lub choćby nawet naprężony.** Zachowanie się zaś ś. p. Trzetrzewińskiego wobec pasierbicy **było najzupełniej poprawne.**

Świadek Zebałówna opowiadała dalej, **że** oskarżona zaniedbywała dom, że obiady i kolacje częstokroć brała z restauracji. Ś. p. Trzetrzewiński chodził zaniedbany, oskarżona zaś ubierała się elegancko.

Rozprawa trwa dalej — wyrok zapadnie prawdopodobnie jutro.

—0—

WYROK ŚMIERCI NA MORDERCÓW ŚP. KURATORA SOBIŃSKIEGO.

Wczoraj zakończył się przed trybunałem sądu przysięgłych we Lwowie, trwający od dnia 25 stycznia b. r., proces przeciwko członkom ukraińskiej Organizacji wojskowej, oskarżonym o zamordowanie ś. p. kuratora lwowskiego, Sobińskiego, oraz o zdradę stanu i szpiegostwo. Po przemówieniu prokuratora dra Laniewskiego i mowach sześciu obrońców, przysięgli udali się przed południem na naradę. Wśród niezwykłego naprężenia publiczności, przysięgli wydali o godz. 2 werdykt, na podstawie którego trybunał uznał Wasyla Atamańczuka i Iwana Werbickiego winnymi zbrodni morderstwa, zdrady stanu i szpiegostwa i skazał obu na karę śmierci przez powieszenie. Ośmiu innych oskarżonych uznano winnymi szpiegostwa i skazano na karę więzienia od 1 do 2 lat, siedmiu zaś oskarżonych uwolniono.

—0—

Międzynar. kongres szkolnictwa średniego.

W drugiej połowie lipca br. odbędzie się w Bukareszcie VIII międzynarodowy kongres nauczycieli szkół średnich.

Będą na nim poruszone następujące kwestje: 1) Sposób pogodzenia w szkole średniej dążenia do zapewnienia kultury umysłowej z ciągle wzrastającym zakresem wiedzy ludzkiej; 2) Sprecyzowanie zagadnienia „jednolitości szkolnictwa", rozważanego już w r. 1924 na kongresie w Warszawie.

Na czem polegały nadużycia „Orbisu"?

Z Warszawy donoszą:

W związku **z sensacyjnemi aresztowaniami w „Orbisie"** należy stwierdzić, że nadużycia w tej instytucji **datują się jeszcze od roku 1925.** Aresztowany kontrolor ministerstwa komunikacji, **Dutkiewicz, miał za zadanie dopilnować aby sumy uzyskiwane ze sprzedaży biletów przez „Orbis" po odtrąceniu 3 względnie 4 proc. prowizji były natychmiast przekazywane państwu.** Tymczasem sumy te były obracane **na inne cele.** Zadłużenie „Orbisu" w ministerstwie komunikacji stale wzrastało i obecnie wraz z odsetkami wynosi około **półtora miljona złotych.**

Król Stanisław Leszczyński autorem projektu organizacji pokojowej.

Dnia 10 b. m. odbył się w Paryżu akt otwarcia Polskiego centrum katolickiego. W czasie inauguracji min. Pułaski wygłosił odczyt o wspólności aspiracyj pokojowych Francji i Polski, zaznaczając, iż zarodki myśli pacyfistycznej kiełkowały w Polsce oddawna. Między innemi prelegent zakomunikował treść od nalezionego przez niego, a nie ogłoszonego dotąd drukiem memorjału, złożonego Ludwikowi XV przez teścia jego Stanisława Leszczyńskiego. Zawarty w tym memorjale projekt wszechświatowej organizacji pokojowej przypomina pod wielu względami pakt Ligi Narodów.

Znowu katastrofa lotnicza.

Ajencja Reutera donosi, że porucznik lotnik Kinkead uległ podczas prób osiągnięcia nowego światowego rekordu szybkości na hydroplanie fatalnemu wypadkowi. Z niewiadomych dotąd przyczyn, w chwili osiągania wielkiej szybkości, wodnopłatowiec stracił równowagę i wpadł nurkiem w morze w pobliżu Southampton. Maszyna i lotnik zniknęli w jednej chwili z powierzchni wody. Spadek, jak sądzą przygodni świadkowie, nastąpił z wysokości około 400 stóp. Na miejsce katastrofy pośpieszyły, znajdujące się w pobliżu portu łodzie motorowe. Należy przypuszczać, że lotnik został zabity w chwili zderzenia się z powierzchnią wody.

—o§o—

PROTESTY W SPRAWACH WYBORÓW. Przewodniczący okręgowej Komisji wyborczej Nr. 41 Kraków-miasto podaje do publicznej wiadomości, że począwszy od czwartku 15 b. m., urzędować będzie w gmachu sądu okręgowego karnego przy ul. Senackiej, I p., biuro Nr. 73, dokąd też w sprawie ewentualnego protestu, względnie w innych sprawach z przeprowadzonemi wyborami w okręgu wyborczym Kraków-miasto w związku pozostających, zgłaszać się należy między godziną 10 rano a 14.

POWTÓRNE EGZAMINY DOJRZAŁOŚCI. Kuratorjum zawiadamia wszystkich interesowanych, że powtórne egzaminy dojrzałości b. abiturjentów gimnazjów państwowych i prywatnych odbędą się na zasadzie par. 54 regulaminu w terminie wiosennym (maj—czerwiec) b. r. wobec właściwych komisyj [illegible] w Krakowie. Kandydaci przebywający stale na obszarze województwa kieleckiego mogą zdawać egzamin taki wobec państwowej [illegible] w Kielcach, jeśli w podaniu wyraźnie zaznaczą, iż tego pragną. Podania, należycie udokumentowane, powinni kandydaci złożyć w dyrekcji macierzystego zakładu najdalej do dnia 20 marca b. r. W terminie wiosennym odbędą się również egzaminy dojrzałości dla eksternów, którzy powinni swe podania, udokumentowane według postanowień par. 62 obowiązującego regulaminu, przesłać do kuratorjum okręgu szkolnego krakowskiego najdalej do 15 marca 1928 roku.

RURY PĘKAJĄ. Przed kilkoma dniami pękła rura wodociągowa w okolicy ul. Kościuszki — dzisiejszej nocy znów pękła rura między ul. Wygoda a Wolską. Skutkiem pęknięcia wydobywająca się woda zalała sutereny w realnościach przy ul. Smoleńsk. Zawezwana straż pożarna i robotnicy wodociągowi zamknęli dopływ wody i przystąpili do wymiany rury.

STRAJK GŁODOWY CZUMOWCÓW. Aresztowany przed wyborami do Sejmu Czuma i siedmiu członków „lewicy PPS", rozpoczęli w poniedziałek w więzieniu u św. Michala strajk głodowy. Żądają oni wypuszczenia z aresztu śledczego, gdyż są zdania, że aresztowanie ich nastąpiło tylko na czas wyborów.

WYPADEK PRZY PRACY. Na stacje Pogotowia ratunkowego zgłosił się Jan Kowalczyk, ślusarz, lat 21 liczący, który w czasie pracy uszkodził sobie oko. Po założeniu opatrunku, skierowano go do szpitala.

NIESNASKI MIŁOSNE. Apolonja Włodarczyk, wyrobnica lat 22 licząca, po kłótni z narzeczonym, wypiła w zamiarze samobójczym większą ilość jodyny. Zawezwany lekarz Pogotowia ratunkowego, po zastosowaniu środków leczniczych, przewiózł desperatkę do szpitala.

WŁAMANIA. Nieznani sprawcy włamali się na strych domu przy ul. Dietla 50 i skradli na szkodę Br. Karnaś garderobę wartości 500 zł., na szkodę zaś Andrzeja Spiry garderobę wartości 1000 zł. Dalej włamano się do mieszkania Anny Rakower przy ul. Lwowskiej 13 i skradziono jej ze szafy kasetkę z biżuterją. Wartość dotychczas nieustalona. Wreszcie włamano się do lokalu „Polski Przemysł leśny" w Rynku głównym 34 i skradziono masynę do pisania marki „Underwood".

—0—

RADA NADZORCZA AKCYJNEGO BANKU HIPOTECZNEGO w myśl §§. 54, 56 i 57 statutu zawiadamia, że 60 Zwyczajne Walne Zgromadzenie akcjonarjuszy odbędzie się we Lwowie **w sobotę 21-go kwietnia 1928 o godzinie 10-tej rano.** — Termin zgłoszeń akcyj celem wzięcia udziału w tem zgromadzeniu **upływa 6 kwietnia 1928.** 207

—0—

„ZADANIA POLSKI NA MORZU". Staraniem prezydjum stoł. król. m. Krakowa, odbędzie się we czwartek dnia 15 b. m. o godz. 6 wieczorem w sali Miejskiego Muzeum Przemysłowego (Smoleńska 9) odczyt gen. Marjusza Zaruskiego, sekretarza generalnego K. F. N., p. t. „Zadania Polski na morzu". Po odczycie odbędzie się konferencja w sprawie organizacji Koła Komitetu „Floty Narodowej" w Krakowie. Uprasza się o liczny udział sfer interesowanych. Wstęp wolny.

TOWARZYSTWO PSYCHJATRÓW POLSKICH, ODDZIAŁ KRAKOWSKI. We czwartek 15 b. m. o godz. 19.30 odbędzie się w klinice neurologiczno-psychjatrycznej U. J. posiedzenie oddziału z następującym porządkiem dziennym: 1) odczytanie protokołu z ostatniego posiedzenia; 2) dr. Meissner: Odczyn Biernackiego u psychicznie chorych; 3) pokazy chorych z kliniki neurologiczno-psychjatrycznej i z Zakładu w Kobierzynie.

Z kraju.

USTAWA O WOJSKOWYCH LOTACH ĆWICZEBNYCH. Ogłoszono ostatnio rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o ochotniczych lotach ćwiczebnych. Oficerowie i szeregowi, którzy posiadają odznakę pilota i nie przekroczyli 30 lat, mogą odbywać ochotnicze loty, o ile posiadają przydział do macierzystej jednostki lotniczej. Za każdy dzień służby ochotniczej oficerowie i szeregowi otrzymywać będą diety według norm, przewidzianych dla wojskowych przy podróżach służbowych, powiększone o 40% dla oficerów i o 50% dla szeregowych. Ponadto wypłacany będzie dodatek za wykonane ochotniczo loty ćwiczebne, płatny półrocznie z dołu. Dla oficerów dodatek ten wynosić będzie 350 zł., dla szeregowych zaś 200. Oficerom i szeregowym, którzy zamieszkują w oddali od jednostek lotniczych, przysługiwać będzie bezpłatny przejazd koleją. W razie wypadku lotniczego i śmierci, rodzina zmarłego oficera otrzyma zasiłek pośmiertny w wysokości 1.500 zł., zaś szeregowego 1.000 zł.

PROF. LAUR PRZYBYŁ DO WARSZAWY. Do Warszawy przybył wczoraj wieczorem prof. ekonomji rolniczej na politechnice w Zurychu, dr. Laur, dyrektor Związku włościan szwajcarskich. Prof. Laur wygłosi w szkole głównej gospodarstwa wiejskiego ciekawy cykl odczytów z zakresu ekonomiki gospodarstw wiejskich.

POZNAŃ ZACIĄGA POŻYCZKĘ ZAGRANICZNĄ. W porozumieniu z ministerstwem skarbu, ministerstwo spraw wewn. zatwierdziło uchwałę Rady miejskiej Poznania o zaciągnięciu pożyczki zagranicznej w „British Overseas Bank Ltd. of London" w wysokości 500.000 funtów szterlingów na rozszerzenie elektrowni miejskiej oraz wybudowanie rzeźni i targowisk. goda ta jest warunkowa o uzależniona od zadośćuczynienia przez m. Poznań szeregowi warunków, między in. od ustalenia w ostatecznej umowie kursu emisyjnego lub minimalnego kursu sprzedaży. Ostateczny tekst umowy pożyczkowej winien być przedstawiony min. skarbu do zatwierdzenia. Nadto ministerstwo spraw wewn. zwraca uwagę na szereg warunków niekorzystnych — zdaniem jego — dla m. Poznania, które należałoby zmienić.

PIERWSZY ZJAZD BIBLJOTEKARZY WE LWOWIE. W wykonaniu decyzji zjazdu bibljotekarzy polskich w Warszawie, przystąpił zarząd Koła Związku bibljotekarzy polskich we Lwowie do urządzenia pierwszego zjazdu bibljotekarzy polskich. Zjazd ten ma odbyć się we Lwowie w dniach od 26 do 29 maja r. b. Jednocześnie i w ścisłej łączności z tym zjazdem, odbywać się będzie trzeci zjazd bibljofilów polskich. Obrady zjazdu bibljotekarzy będą ograniczone kilku głównemi zagadnieniami programowemi i około nich skupi się dyskusja. Zjazd będzie podzielony na trzy sekcje: 1) bibljotek naukowych, 2) bibljograficzną i 3) bibljotek oświatowych. Streszczenia referatów będą wydrukowane. Podczas obu zjazdów będzie otwarta wystawa z dziedziny drukarstwa, grafiki i introligatorstwa.

Występ gościnny Stefana Jaracza w Krakowie.

„Samson i Dalila", sztuka Svena Lange w 3 aktach.

Kraków, 14 marca.

Pomimo powszedniego dnia i późnej godziny przedstawienia oraz konkurencji „Chóru kozaków dońskich" sala „Bagateli" wypełniona była do ostatniego miejsca, a wiele osób odeszło od kasy bez biletów. Jest to najlepszym dowodem, że publiczność krakowska jest jednak teatralna i nie [illegible] pieniędzy ani czasu, jeśli się czuje naprawdę zainteresowaną. Każdy występ Jaracza jest dla Krakowa prawdziwą ucztą artystyczną i szkoda tylko, że nie możemy tego jedynego w swoim rodzaju aktora polskiego widzieć w całym szeregu jego świetnych kreacyj. Gdybyż to Jaracz zechciał i mógł w naszem mieście zagrać „Uciekła mi przepióreczka" Żeromskiego, albo: „Uśmiech losu" Perzyńskiego. Ale i sztuka Svena Lange „Samson i Dalila", grana już przed kilku laty w krakowskiej „Bagateli" daje pełnię głębokich wzruszeń. Zawsze mi się wydaje, że kiedy się mówi o grze Jaracza, to jest w tem jakaś nieścisłość, bo ten człowiek nie gra, ale z całą bezpośredniością, z całą szczerością i nieporównaną prostotą daje żywą duszę ludzką, daje żywe, drgające serce człowiecze.

Przejścia od groteskowej ociężałości poety o wielkim talencie a dobrym apetycie do dramatu, głębokiego cierpienia, wstrząsały widzem właśnie przez tę swoją przedziwną prostotę i szczerość wyrazu. Żadnej pozy, żadnych „gierek", żadnych jakichś obmyślanych sztucznie „numerków", wszystko płynie u Jaracza wprost z jego jaźni artystycznej i odsłania głąb duszy mężczyzny, którego łamie i druzgocze miłość „mieszczańskiej nierządnicy Dalili", głąb duszy poety niszczonego przez jego wrogów „filistynów", publiczność i nieudolny teatr.

Zakończenie II. aktu, kiedy Krumback uświadamia sobie zdradę swej żony — Dalili — oszukującej jego, Samsona, poetę z filistynem, z publicznością, uosobioną w Mayerze, właścicielu firmy tapicerskiej — widzowie śledzili z zapartym tchem. Publiczność krakowska lubi się czasem niespokojnie zachowywać na przedstawieniach, ale w tym momencie panowała niczem niezamącona cisza, w której można było chyba usłyszeć bicie serc, naprawdę najsilniej wzruszonych. A jeżeli artysta dramatyczny daje nam takie przeżycie wewnętrzne, to już chyba dosyć.

O reszcie zespołu towarzyszącej Jaraczowi nie wiele można powiedzieć. Zespół ten jest bardzo zgrany i sprawnie wyreżyserowany przez samego Jaracza, ale składa się z sił, których uzdolnienia pozostają jeszcze w stanie dość rudymentarnym. Jeżeli współgrający nie rażą tylko, nie odcinają się zbyt jaskrawo od swego genjalnego partnera, to przyznać się im musi, że spełniają swoje zadanie.

Raz jeszcze powtarzam, że pragnęlibyśmy ujrzeć w Krakowie Jaracza w którejś z jego wielkich kreacyj.

J. Mig.

—0—

TEATRY-KINA KONCERTY

Dnia 14 marca

Z TEATRU M. IM. J. SŁOWACKIEGO. Dzisiejsze i piątkowe przedstawienie „Fausta" przeznaczone jest dla szkół. Dziś, we środę, początek o godz. 6 wieczorem, ceny zniżone. Jutro „Turandot", przedstawienie popularne po cenach zniżonych. Próbami z „Daru Wisły" L. H. Morstina kieruje p. Krasnowiecki ze współudziałem autora. Równocześnie cały zespół męski bierze udział w próbach „Pretendentów do tronu" Ibsena, którzy będą następną nowością po premjerze sztuki Morstina. „Upiory", które przygotowuje p. Sosnowski, wejdą na repertuar z rozpoczęciem gościnnych występów Moissi'ego, który wykona rolę Oswalda.

TEATR OPERETKA „NOWOŚCI". Dziś we wtorek 13 b. m., jutro i codziennie walczy w teatrze „Nowości" Stanisław Zbyszko Cyganiewicz, mistrz świata, który wyzwał wszystkich zapaśników, biorących udział w międzynarodowym turnieju zapaśniczym o mistrzostwo i nagrodę 10.000 złotych. Turniej zapaśniczy poprzedza doskonała rewja w 8 obrazach, p. t. „Kto mocniejszy?" Początek o godz. 7.30 wieczorem. Ceny miejsc zwyczajne.

W niedzielę 18 b. m. po południu, po cenach zniżonych, zawsze hucznie oklaskiwany „Piękny Rigo" K. Krumłowskiego.

—0—

REPERTUARY:

TEATR IM. SŁOWACKIEGO:

Środa: „Faust" (przedstawienie szkolne o godz. 6 wieczorem — ceny zniżone).

Czwartek: „Turandot" (przedstawienie popularne — ceny zniżone).

TEATR OPERETKA „NOWOŚCI".

Środa: Kto mocniejszy, turniej atletów.

Czwartek: „Kto mocniejszy".

Piątek: „Kto mocniejszy".

—0—

JARACZ W „BAGATELI". W sobotę 17 b. m. drugie i ostatnie przedstawienie „Samsona i Dalili" ze Stefanem Jaraczem. Ponieważ we wtorek mnóstwo osób musiało odejść, nie otrzymawszy biletów na przedstawienie sztuki Svena Lange „Samson i Dalila", w której Jaracz tak nieporównanie gra rolę poety Krumbacka, a więc na ogólne żądanie spektakl ten będzie powtórzony raz jeszcze, nieodwołalnie już ostatni, w sobotę 17 b. m. w „Bagateli". Bilety na sobotni występ Jaracza można już nabywać przy kasie „Bagateli".

KONCERT „CHÓRU MEDYKÓW" przy Bratniej Pomocy medyków U. J. pod kierownictwem prof. K. Garbusińskiego, odbędzie się dnia 16 b. m. w sali Krak. Tow. Lekarskiego przy ul. Radziwiłłowskiej 4. W programie utwory K. Garbusińskiego, Lachmana, Chopina, Lipskiego, oraz solo barytonowe p. J. Genyka. Początek o godz. 20-tej.

Co grają dzisiaj w kinach.

Uciecha: „Wschód słońca" według noweli H. Sudermana (Janet Gaynar.)

Bagatela: „Cyrk" (Charlie Chaplin).

Corso: „Spryciarze".

Nowości: „Cyrk" (Charlie Chaplin).

Promień: „Faust" (E. Jannings).

Sztuka: „Wschód słońca" według noweli H. Sudermana (Janet Gaynar.)

Wanda: „Marsyljanka".

Warszawa. „Upiory" (Harry Peel).

Z Radjo.

Program stacyj radjofonicznych:

na czwartek dnia 15 marca 1928 r.

Kraków (566) Godz. 12: Transmisja sygnału czasu, hejnału z Wieży Marjackiej, kom. lot.-met.; godz. 12.05—14: Transmisja z Filharmonji Warsz.; godz. 15—15.20: Transmisja kom. met. i gospod.; godz. 16.40 do 17.05: Pogadanka dla pań: dr. Hubiszta: „To i owo w małżeństwie"; godz. 17.20—17.45: Odczyt p. t.: „Współczesna genetyka cz. I.", wygł. T. Marchlewski, doc. U. J.; godz. 17.45—18.45: Transmisja z Poznania; godz. 19.05—19.15: Transmisja komun. roln.; godz. 19.15—19.30: Rozmaitości; godz. 19.30: Transmisja koncertu muzyki polskiej z Wiednia; godz. 22—22.30: Transmisja kom. z Warszawy; godz. 22.30—23.30: Transmisja muzyki tan.

Warszawa (1111) Godz. 12: Sygnał czasu, kom. lot.-met., hejnał z Wieży Marjackiej; godz. 12.05—12.30: Odczyt org. przez Min. W. R. i O. P. p. t.: „Przeloty ptaków" — wygł. dr. Tadeusz Jaczewski; godz. 12.30: Transmisja z Filharmonji. Wykonawcy: Orkiestra filharm. pod dyr. J. Ozimińskiego, Zapolska (śpiew), Al. Junowicz (flet), K. Wiłkomirski (wiolonczela) i prof. L. Urstein (akomp.): 1) Zygmunt Noskowski: Odgłosy pamiątkowe — wykona orkiestra. 2) Z. Noskowski: Polonez elegijny — wykona p. Kazimierz Wiłkomirski. 3) Wolfgang Amadeusz Mozart: a) Kołysanka, b) Arja Królowej Nocy z opery. Flet Czarodziejski — odśpiewa p. Irena Zapolska. 4) W. A. Mozart: Menuet z koncertu fletowego G-dur — odegra z orkiestrą p. Al. Junowicz. 5) Józef Haydn: Symfonja dziecięca: a) Allegro, b) Menuetto, c) Finale — wykona orkiestra: godz. 15—15.20: Kom. met. gosp.; godz. 16.25—16.40: Komunikat harcerski; godz. 16.40—17.05: „Kącik dla kobiet" — wygł. p. M. Ankiewiczowa; godz. 17.05—17.20: Przerwa; godz. 17.20—17.45: „Wśród książek" — przegląd najn. wydawnictw omówi prof. H. Mościcki; godz. 17.45—18.55: Audycja literacka; godz. 18.55—19.05: Przerwa; godz. 19.05—19.15: Kom. roln.; godz. 191.5—19.30: Rozmaitości; godz. 19.30: Transmisja koncertu muzyki polskiej z Wiednia; godz: 22—22.05: Sygnał czasu i kom. lotn.-met.; godz. 22.05—22.20: Kom. PAT.; godz. 22.20 do 22.30: Kom. pol., sport.; godz. 22.30—23.30: Transmisja muzyki tan.

Poznań (340) Godz. 12.05—12.30: Odczyt. (Transmisja z Warszawy); godz. 12.30—14: Transmisja z Filharmonji Warsz.; godz. 14: Notowania giełdy pien. i kom. PAT.; godz. 16.40—17.05: „Kącik dla kobiet" — (wygł. p. M. Ankiewiczowa). Transmisja z Warszawy; godz. 17.05—17.20: „Silva rerum", wygł. przez p. B. Busiakiewicza; godz. 17.20—17.45: Odczyt p. t.: „Przed sezonem sportowym w szkołach średnich" — wygł. p. Maxman; godz. 17.45—18.45: „Ostatnia praca St. Przybyszewskiego o Kasprowiczu"; godz. 18.45—19.10: Nadprogram — wygł. p. J. Warnecki, art. Teatru Polskiego; godz. 19.10—19.30: 88-ma lekcja języka angielskiego — (wykł. dr. Arend, lektor U. P.; godz. 19.30: Koncert muzyki polskiej, transmitowany z Wiednia; godz. 22—22.20: Sygnał czasu, kom. met. i PAT-a; godz. 22.30—24: Muzyka tan. z restauracji „Palais Royal".

Katowice (422) Godz. 12.30—14: Koncert dla młodzieży szkolnej z Filharmonji Warsz.; godz. 16.20—16.30: Kom. Polsk. Zw. Zrz. Gosp. Woj. Śl.; godz. 16.30—16.40: Nadprogram; godz. 16.40—17.05: Skrzynka pocztowa. Korespondencję bieżącą omówi p. St. Steczkowski; godz. 17.05—17.20: Komunikaty; godz. 17.20—17.45: Wykład języka polskiego (k. niższy); godz. 17.45—18.55: Audycja literacka, godz. 18.55—19.15: Odczyt p. t. „Intensyfikacja rolnictwa jako warunek dobrobytu Polski" — wygł. p. J. Płoński; godz. 19.15 do 19.35: Rozmaitości; godz. 19.35—20: Odczyt p. t.: „Wychowawcy Narodu" — wygł. p. Marja Szczepańska; godz. 20—22: Transm. koncertu muzyki polskiej z Wiednia; godz. 22—22.30: Sygnał czasu i kom. PAT.; godz. 22.30—23.30: Koncert z kawiarni „Atlantic".

Wilno (435) Godz. 16.25—16.40: Chwilka litewska; godz. 16.40—16.55: Kom. harcerski; godz. 16.55—17.15: „Płodozmiany pastewne", wygł. prof. U. S. B. Marszałkowicz; godz. 17.20—17.45: Transmisja z Warszawy „Wśród książek"; godz. 19—19.25: Gazetka radjowa; godz. 19.25—19.35: Sygnał czasu i rozm.; godz. 19.35—20: „O budowie meterji", odczyt z działu „Przyroda" wygł. prof. U. S. B. dr. J. Weyssenhoff; godz. 20: Transmisja koncertu wiecz. z Wiednia; godz. 22: Komunikaty PAT.; godz: 22.30—23.30: Transmisja muzyki tan.

Kultura i sztuka.

NOMINACJE NA WYŻSZYCH UCZELNIACH. Prezydent Rzeczypospolitej postanowieniem z dn. 3 marca 1928 roku zamianował profesora nadzwyczajnego filozofji w Uniwersytecie warszawskim, dra Kazimierza Ajdukiewicza, profesorem nadzwyczajnym filozofji na wydziale humanistycznym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie.

JUBILEUSZ ZWIĄZKU AUTORÓW I KOMPOZYTORÓW SCENICZNYCH. Dnia 17 bm. Związek autorów i kompozytorów scenicznych „Zaiks" obchodzi w Warszawie 10-lecie swej egzystencji. Uroczystość rozpocznie się o godzinie 11 rano w kościele św. Aleksandra mszą św. za dusze zmarłych członków. O godz. 12 w poł. nastąpi poświęcenie nowej siedziby przy ul. Żórawiej 33. O godz. 4 po poł. odbędzie się w synagodze przy ul. Tłomackie, nabożeństwo dla uczczenia pamięci zmarłych członków „Zaisku" wyznania mojżeszowego. O godz. 11 wieczorem w salonach gmachu Związku Zawodowego pracowników kolejowych przy ul. Czerwonego Krzyża 20, Zarząd, oraz członkowie Związku podejmować będą na bankiecie-rancie gości swych ze sfer rządowych, przedstawicieli prasy, tudzież przedstawicieli pokrewnych związków i stowarzyszeń literackich i artystycznych, polskich i zagranicznych. Bankiet uświetnią produkcje słowne i muzyczne wyłącznie pióra członków „Zaiksu", w wykonaniu pierwszorzędnych artystów z pośród gości bankietu.

POECI LITEWSCY PRZYJEŻDŻAJĄ DO WARSZAWY. Z Kowna donoszą, iż wiadomość, jakoby literaci litewscy odrzucili zaproszenie polskiego Pen-Klubu do przyjazdu do Warszawy, jest mylną. Zaproszenie warszawskiego Pen-Klubu zostało przyjęte i 12 kwietnia wyjeżdża do Warszawy pięciu przedstawicieli młodego pokolenia litewskich poetów.

WYCIECZKA STUDENTÓW ARCHITEKTURY POLITECHNIKI WROCŁAWSKIEJ W WARSZAWIE. We środę 14 b. m. o godz. 9 rano przybywa do Warszawy wycieczka Związku Studentów architektury politechniki wrocławskiej z profesorami Lauterbachem i Radingiem na czele. Przyjęciem wycieczki zajmować się będzie dziekanat architektury politechniki warszawskiej i Związek studentów architektury. Program pobytu wycieczki obejmuje: zwiedzenie politechniki, instytutu aerodynamicznego, mostu Poniatowskiego, parku Skaryszewskiego, akademickiego stadjonu sportowego i nowych budowli. We czwartek dnia 15 b. m. wycieczka akademików wrocławskich będzie na przedstawieniu w teatrze Polskim. Dnia 16 b. m. wycieczka zwiedzi Stare Miasto i tegoż dnia o godz. 9 wieczorem odjedzie do Krakowa.

WYJAZD SKAMANDRYTÓW DO PRAGI. Dnia 15 b. m. wyjeżdżają do Pragi poeci Skamandra: Juljan Tuwim, Antoni Słonimski, Jarosław Iwaszkiewicz, Kazimierz Wierzyński i Jan Lechoń. Wieczór Skamandra odbędzie się tam dnia 17 bm.

MUZEUM ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO. Wysunięty swego czasu projekt utworzenia w Dąbrowie Górniczej Muzeum Zagłębia znalazł bardzo życzliwy oddźwięk wśród społeczeństwa miejscowego. Wiele osób zadeklarowało już cenne dary dla wspomnianego muzeum. Obecnie, w związku z ogłoszeniem konkursu przez magistrat na regulację miasta, kwestja utworzenia Muzeum Zagłębia została definitywnie rozstrzygnięta i prawdopodobnie sprawa ta wejdzie w niedługim czasie na tory realne.

UDZIAŁ MACIERZY W POWSZECHNEJ WYSTAWIE KRAJOWEJ W POZNANIU. Koła Polskiej Macierzy Szkolnej rozwinęły wzmożoną akcję w zbieraniu i opracowywaniu materjałów sprawozdawczych, robieniu zdjęć, zestawień i wykresów. Materjały te będą podstawą do robienia map i rysunków, które na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu w roku 1929 dadzą obraz prac Polskiej Macierzy Szkolnej.

MUZYKA POLSKA W WIEDNIU. Utwory kompozytorów polskich wchodzą coraz częściej do programów koncertów zagranicznych. W programie koncertu fortepjanowego znanego pianisty, Bernarda Kaffa, który odbył się w średniej sali Koncerthausu dnia 8 b. m., znajdowała się: Szymanowskiego Fantazja C-dur op. 14. Wykonanie tego utworu nagrodziła publiczność burzliwemi oklaskami.

ZGON ZNAKOMITEGO FIZYKA. Zmarł w Holandii jeden z najwybitniejszych fizyków współczesnych, Hendrik Antoon Lorentz. Zmarły położył dla nauki niespożyte zasługi, przedewszystkiem jako twórca teorji elektronowej, opartej na założeniu, że elektryczność składa się z oddzielnych cząstek: elektronów, i że własności ciał materjalnych zależą od układu owych elektronów w atomie. Hipoteza Lorentza okazała się nadzwyczaj płodna, pozwoliła bowiem objaśnić szereg faktów, będących do niedawna zagadką, a nadto przyczyniła się do odkrycia nowych, nieoczekiwanych zjawisk, otwierając w ten sposób nauce szerokie horyzonty. Problemy związane z podstawami teorji elektronowej, stały się także punktem teorji względności, oddziaływującej dzisiaj tak potężnie na matematykę i fizykę. Miarą zasług zmarłego uczonego jest fakt, że wszystkie niemal akademje powołały go na swego członka.

ZE ŚWIATA CHEMJI. „Neue Freie Presse" donosi, że wiedeński chemik, dr. Oskar Huppert, opracował nową teorję struktury ciał białkowych. Doszedł on mianowicie do przekonania, że dotychczasowe przypuszczenia o aminokwasach, jako częściach składowych białka, są niesłuszne i że substancje te powstają dopiero po rozpadzie drobin ciał białkowych. Nowa teorja stwierdza, że drobiny białka składają się niejako z wież sześciokątnych. Jeśli te wieże się rozpadną, wówczas powstają t. zw. produkty rozkładowe, jak albumozy, peptony, kwas moczowy, cukier, aminokwasy i t. d. Stwierdzenie architektonicznej struktury ciał białkowych posunęło chemję o znaczny krok naprzód i przyczyni się do przeprowadzenia syntezy białka.

Systemy rozbudowy naszego kolejnictwa.

Powyższym tematem zajmuje się w tygodniu „Przemysł i Handel" minister komunikacji, inż. **Romocki.** Zarówno wobec zamierzonej komercjalizacji kolei, jak i ze względu na gruntowne ujęcie tego zagadnienia przez autora artykułu, temat ten staje się aktualnym i zasługuje na uwagę.

Dowiadujemy się więc, że rząd zamierza od 1 kwietnia b. r. **rozpocząć realizację planu budowy linji kolei normalnotorowych** długości 2.500 km. na 17 odcinkach, przytem koszt właściwej budowy, bez taboru, oceniony jest na 975 miljonów złotych, koszta zaś zakupu niezbędnego taboru obliczone są na 380 miljonów złotych, razem więc budowa nowej sieci kolejowej pociągnie za sobą wydatek w sumie miljarda 335 miljonów złotych.

Zagadnieniem centralnem staje się, w myśl wywodów autora, kwestja **znalezienia właściwej podstawy finansowej planu budowy,** albowiem mogą być brane pod uwagę trzy sposoby sfinansowania budowy, mianowicie system **samowystarczalności,** oparty na dochodach własnych kolei lub na nakładach ze skarbu państwa, **system pożyczki, oraz system koncesyjny.**

W niniejszych rozważaniach chodziłoby nam teraz o ustalenie, przy systemie samowystarczalności, rzeczywistego kapitału zakładowego, jako sumy efektywnie wydatkowanej przez polskie koleje państwowe na budowę i wyzyskanie urządzeń kolejowych do czasu otwarcia ruchu normalnego, w celu obliczenia, od jakiej istotnej sumy w skomercjalizowanem przedsiębiorstwie kolejowem, winny być liczone procenty od kapitału i na amortyzację, mające znaleźć pokrycie z dochodów normalnej eksploatacji.

Otóż, według szczegółowych obliczeń p. min. Romockiego, wpływy z eksploatacji projektowanych kolie w ciągu ośmioletniego okresu **wyniosą 352 mil. złotych,** wydatki eksploatacyjne około **316 miljonów, tak, iż dochód** brutto za ten okres wyniósłby z nowych linji około **35 mil. złotych.** Ponieważ zaś inwestowany stopniowo kapitał ma wynieść miljard 335 miljonów, przeto odliczając od niego wspomnianą sumę dochodu, otrzymamy, iż wysokość kapitału zakładowego nowej sieci przy systemie samowystarczalności, nie przewyższy miljarda 320 miljonów. Z uwagi zaś na to, iż czysty dochód z nowych kolei, po ukończeniu budowy, wyniesie około 53 miljonów złotych, rentowność nowej sieci będzie mogła być wyrażona conajmniej stosunkiem 4½ proc. rocznie, oczywiście, z zastrzeżeniem dostosowywania polityki taryfowej do bieżących cen za koszta budowy oraz taboru.

Min. Romocki zajął się również szczegółowem wyliczeniem za najbliższy okres ośmioletni, wpływów i wydatków eksploatacyjnych dotychczasowej sieci kolejowej, wynoszącej zgórą **17.000 km. linji normalnotorowych.** Okazuje się więc, iż ogólna suma dochodów brutto za cały okres 8-letni wyniesie zgórą 3 miljardy, czyli około 30 proc.

Porównując więc jedynie tylko z punktu widzenia rachunkowego korzyści systemu samodzielnego, z systemem pożyczkowym, można uznać system samowystarczalności za zyskowniejszy. Jednocześnie jednakże nie można zamykać oczu na pocieszający fakt pomyślnego stanu finansowego naszego kolejnictwa, który w pełni pozwala na dokonanie operacji sfinansowania budowy w drodze pożyczki, przytem, gdyby spłaty rozłożone były na lat 20, nie na 17, spłaty zredukowane byłymy do sumy 102 miljonów rocznie. Nawet przy bardzo ostrożnej ocenie przybliżonych wyników eskploatacji kolei, podanych w ogólnym planie finansowym p. min. Romockiego, na najbliższy okres ośmioletni, można stwierdzić, iż liczby wykazane w planie, nawet z uwzględnieniem możliwych odchyleń, starczyć powinny na pokrycie kosztów amortyzacji i oprocentowania pożyczki.

Dział gospodarczy

Pomyślne widoki tegorocznych Targów w Poznaniu.

ZAMKNIĘCIE LISTY WYSTAWCÓW.

Z dniem 12 bm. lista wystawców w tegorocznych Międzynarodowych Targach w Poznaniu zostaje zamknięta. Według faktycznych danych i na podstawie dotychczasowych zgłoszeń stwierdzić wypada nienotowany dotychczas sukces w zakresie zgłoszeń wystawców na tegoroczne Targi. Mianowicie okazuje się, że w wielu branżach niema już miejsc wolnych i Dyrekcja Targów zmuszona jest do załatwienia odmownego licznie nadchodzących w dalszym ciągu zgłoszeń. Mimo wybudowania nowego gmachu targowego, w rodzaju wielkiej hali o 7500 m^2 płaszczyzny, zachodzi już dziś możliwość braku miejsc dla nadchodzących zgłoszeń wystawców. Jest to najlepszy dowód rozwoju a żywotności Targów Poznańskich, które wchodzą już w ósmy rok swego istnienia i działalności. Niewątpliwie tegoroczne Targi zaświadczą o pełni swego sukcesu i rozwoju, dając temsamem świadectwo zupełne, że w życiu gospodarczem naszego kraju, jak i w torowaniu drogi dla polskiego przemysłowca i kupca na rynki zagraniczne, odgrywają poważną rolę, którą z roku na rok umacniają i rozwijają celowo.

PROSPEKT TARGÓW NA ZAGRANICĘ.

Targi Poznańskie wydały na zagranicę artystycznie wykonany kolorowy prospekt w kilkunastu językach. Na tytułowej okładce zdjęcie przedstawia fronton terenów wystawowych w barwnem wykonaniu. Na dalszych stronach znajdują się zdjęcia hal wystawowych, pawilonów targowych i ogólnych widoków z terenu Targów. Na uwagę osobną zasługuje mapa, na której przedstawiono w pomysłowym a przejrzystym rysunku położenie Targów i poznanie w centrum ruchu komunikacyjnego, przyczem wymieniona jest odległość od wszystkich centrów i poważniejszych ośrodków świata. Prospekt ten ułożony starannie, przyczyni się zapewne do praktycznej propagandy Targów zagranicą.

NOWA WIELKA HALA TARGOWA.

Nowa wielka hala Targowa, zajmująca 7.500 m^2 płaszczyzny, oddana będzie do użytku wystawców na tegorocznych Targach. — Prace nad wykończeniem jej budowy są już na ukończeniu. Gmach ten tworzy w dalszej linji kompleks pawilonów frontowych. W obecnym stanie znajduje się już pod dachem.

Nadmienić należy, że Targi Poznańskie powiększają z roku na rok swój stan posiadania, jeżeli chodzi, czy to o rozszerzenie terenów wystawowych, czy też o celowo realizowane plany budowlane. Przed dwoma laty wzniesiono wielki gmach administracyjny, urządzony na miarę europejską, z wielką salą przyjęć, ogólną restauracją itp. W bieżącym roku, jak już powyżej zaznaczyliśmy, Targi pobudowały nową halę. Świadczy to najlepiej o rozwoju tej instytucji, która przeprowadza i przeprowadzać ma zamiar w dalszym ciągu szereg prac inwestycyjnych, jak i rozszerzenie swych terenów wystawowych.

PRZEMYSŁ SAMOCHODOWY NA TARGACH POZNAŃSKICH.

Przemysł samochodowy na Targach Poznańskich ma już ustaloną reputację, przedewszystkiem dlatego, że bierze w nich udział, jeśli chodzi o tę dziedzinę wytwórczości, bardzo wszechstronny. Na tegorocznych Międzynarodowych Targach przemysł samochodowy reprezentowany będzie w całej okazałości. — Trzeba podnieść przy tej sposobności, że na żadnej wystawie, czy Targach, przemysł samochodowy nie występuje w takich granicach, jak na Targach Poznańskich. Szczególnie dopisze ta dziedzina wytwórczości na tegorocznych Targach. Wszystkie firmy zagraniczne samochodowe wystawiać będą na Targach Poznańskich. Osobne miejsce zajmie polski samochód, który zapewne stanowić będzie atrakcję dla zwiedzających.

DZIAŁ MASZYN ROLNICZYCH NA TARGACH.

Dział maszyn rolniczych, który w roku ubiegłym zgromadził bardzo poważne rzesze odbiorców, jak wynika z dotychczasowych zgłoszeń, zgromadzi w roku bieżącym o wiele większy udział wystawców. Demonstrowane będą na tegorocznych Targach Poznańskich wiele nowości i ulepszeń w zakresie wytwórczości w tej dziedzinie. Dział maszyn rolniczych i rozwój wogóle tej dziedziny gospodarczej w Polsce, która zawsze znajdowała ze zrozumiałych względów pełny swój wyraz na Targach Poznańskich, stanowić będzie ważny przyczynek dla orjentacji odbiorców i zwiedzających o kierunku rozwoju naszego życia gospodarczego.

INNE DZIAŁY.

Teogroczne Międzynarodowe Targi Poznańskie zademonstrują z każdej dziedziny wiele nowości, w czem niewątpliwie utrzymają się na jednym poziomie z Targami Lipskiemi.

Dział tekstylny i konfekcyjny na tegorocznych Targach również wszechstronnie będzie reprezentowany, w pierwszym rzędzie przez rynek krajowy.

—o§o—

Kronika ekonomiczna.

BILANS BANKU POLSKIEGO ZA OSTATNIĄ DEKADĘ LUTEGO R. B. wykazuje: w pozycji kruszec (529.3 mil. zł.), waluty, dewizy i należności zagraniczne (645.8 mil. zł.), wzrost o 8.8 mil. zł. do łącznej sumy 1.175.2 mil. zł. Waluty i dewizy niezaliczone do pokrycia zmniejszyły się o 13. mil. zł. (205.7 mil. zł.) Portfel wekslowy powiększył się o 3.8 mil. zł. (469.2 mil. zł.). Pożyczki zabezpieczone papierami wzrosły o 1.6 mil. zł. (46 mil. zł.).

Natychmiast płatne zobowiązania (634.1 mil. zł.) i obieg biletów bankowych (1.047.7 mil. zł.) wzrosły łącznie o 4.9 mil. zł. do sumy 1.681.9 mil. złotych.

KALENDARZYK PODATKOWY. Ministerstwo

skarbu przypomina płatnikom, że w miesiącu marcu r. b. przypadają do zapłaty następujące podatki bezpośrednie:

1) do 15 marca — wpłata I raty podatku gruntowego za rok 1928.

2) do 15 marca — wpłata podatku przemysłowego od obrotu, osiągniętego w ubiegłym miesiącu w lutym przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kat. i przemysłowe I—V kat., prowadzące prawidłowe księgi handlowe, oraz przez przedsiębiorstwa sprawozdawcze.

3) podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę — w ciągu 7-miu dni, licząc od dnia, w którym dokonano potrącenia podatku.

Nadto płatne są zaległości z tytułu podatku majątkowego oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w miesiącu marcu r. b. i wreszcie kwoty podatków odroczonych i rozłożonych na raty z terminem płatności w tym miesiącu.

WPŁYWY PODATKOWE W LUTYM B. R. Wpływy z danin publicznych i monopolów za luty r. b. wyniosły ogółem 195 milj. zł., o 54 milj. zł. więcej, niż za luty roku ub. W tem wpływy z danin publicznych wyniosły 124 milj. zł. wobec 85 milj zł., wpływy zaś z monopolów 71 mil. zł. wobec 56 milj. zł. za luty r. ub. Daniny publiczne dały przeto za luty r. b. o 39 milj. zł. więcej, monopole zaś o 15 milj. zł. więcej, niż za luty r. ub.

ZALICZKI I POŻYCZKI DLA PLANTATORÓW TYTONIOWYCH. Plantatorzy tytoniu, którzy uprawiać będą tytoń na przestrzeni, przewyższającej najniższy wymiar, przepisany do uprawy tytoniu (w okręgach małopolskich 600 mtr. kwadr., w innych okręgach 500 mtr. kwadr.) otrzymać mogą bezprocentowe zaliczki pieniężne na rachunek przyszłych należności za odstawiony monopolowi tytoń z tegorocznych zbiorów.

Plantatorzy, którzy zobowiążą się uprawiać tytoń w okresie czasu conajmniej 5 lat na przestrzeni powyżej 1 hektara, mogą otrzymać za odpowiednim zabezpieczeniem oprocentowane pożyczki na pokrycie wydatków inwestycyjnych, połączonych z uprawą tytoniu.

PRZED UTWORZENIEM PAŃSTWOWEJ RADY GOSPODARCZEJ. Komisja porozumiewawcza dla sprawy utworzenia Państwowej Rady Gospodarczej opracowała w głównych zarysach projekt organizacji Rady i wkrótce ma przedstawić p. wicepremjerowi Bartlowi szczegółowe sprawozdanie z dotychczasowych swych prac, w celu ostatecznego omówienia wyników prac. W przyszłym tygodniu odbędzie się pod przewodnictwem b. senatora Buzka posiedzenie komisji porozumiewawczej.

Mistrzowska para w jeździe sztucznej na lodzie.

Joly i Brunet (Francja)), mistrzowska para w jeździe sztucznej na lodzie. Zdobyła ona pierwsze miejsce w Olimpjadzie zimowej w St. Moritz przed swoimi rywalami austrjackimi, Scholz i Kaiser.

Ze sportu.

SUKCESY NASZYCH TENISISTÓW NA RIWIERZE.

Monte Carlo, 14 marca. Odbył się tutaj wielki międzynarodowy turniej tennisowy, z licznym udziałem przedstawicieli różnych narodowości. Wobec wysokiej klasy graczy, zawody przedstawiały się bardzo ciekawie. Z **polskich** uczestników **w handicapie w singlu panów wziął pierwszą nagrodę p. Warmiński,** zaś **w singlu pań trzecią nagrodę p. Wanda Dubieńska.**

Również w **Beaulieu** (ob. Monte Carlo) odbył się turniej tennisowy, na którym **pierwszą nagrodę w singlu pań otrzymała p. Wanda Dubieńska.**

—0—

PRZED MISTRZOSTWAMI BOKSERSKIEMI POLSKI.

Warszawa czyni pilne przygotowania do mistrzostw Polski, które się mają rozpocząć dnia 17 marca. Zapowiadają się one bardzo ciekawie, gdyż elita polskiego pięściarstwa spotka się na ringu. **Woczka** i **Górny** z G. Śląska, **Majchrzycki, Arski** i **Ertmański** z Poznania, **Gerbich** i **Konarzewski** z Łodzi oraz **Reutz** z Warszawy, będą zacięcie walczyć o palmę mistrza Polski.

Warszawa poczyniła na tem polu duże postępy, lecz **nie dorównuje jeszcze innym okręgom.** Gród kominowy w ostatnim czasie nie zrobił większych postępów, zato G. Śląsk i Poznań notują bardzo wysoko na tutejszej giełdzie sportowej. Aczkolwiek P. Z. B. uniemożliwił Śląskowi rozegranie spotkania międzynarodowego z Węgrami, które to zawody mogłyby nam otworzyć oczy na poziom bokserów śląskich, to jednakże tenże związek nie zasypiał gruszek w popiele i pilnie absolwował spotkania krajowe.

Mniej mamy wiadomości o Poznaniu, który rozgrywał zawody w Bydgoszczy, no i jedno spotkanie z Gdańskiem. Ogólnie panuje opinja, że król knockautu — **Ertmański** — jest w słabej formie i że wygrywa obecnie li tylko na punkty.

—0—

NARCIARSKIE MISTRZOSTWA POLSKI W ZAKOPANEM.

W czwartek rozpoczną się w Zakopanem IX-te międzynarodowe zawody narciarskie o mistrzostwo Polski. Rolę organizatorów objęła w tym roku Sekcja narciarska P. T. T. Zawody zapowiadają się pod każdym względem doskonale. Oczekiwany jest **duży zjazd sfer sportowych.** Warunki atmosferyczne, jak do obecnej chwili, przedstawiają się nader pomyślnie — w dniach ostatnich spadły **obfite śniegi,** tworząc 10-centymetrowy nasyp na starem, dość grubem podłożu, tak, że Zakopane posiada obecnie wygląd zimowej stolicy **w pełnym sezonie.**

Konkurencja zapowiada się również nadspodziewanie dobrze. Na starcie obok Polaków staną Czesi, Niemcy i Węgrzy. Zwłaszcza zapowiedziany udział eks-mistrzów Polski: **Wendego** i **Nemeckyego** (Czechów), emocjonuje w zrozumiały sposób cały nasz świat sportowy.

We czwartek 15 bm. odbędzie się **bieg 50 klm.,** w sobotę 17 bm. **„ośmnastka",** w niedzielę konkurencja **w skokach** na wielkiej skoczni pod Krokwią.

—o§o—

Kronika sportowa.

RAID ZESPOŁÓW KONNYCH 4 DYWIZJI KAWALERJI. Z inicjatywy dowódcy 4 dywizji kawalerji i komendanta lwowskiego garnizonu gen. Janusza Głuchowskiego, rozpoczął się w dniu 10 bm. raid zespołów konnych 4 dywizji kawalerji. W raidzie biorą udział ze Lwowa: zespół konny 14 p. ułanów Jazłowieckich, pod dow. mjra Wisłoucha Karola (w składzie — st. wachm. Gadzin Bronisław, wachm. Staniszewski Zygmunt, st. ułan Konieczko Franciszek, ułan Skiba Jan i ułan Ząbkiewicz Paweł), oraz zespół konny 13 dyonu art. konnej, pod dow. por. Strzeleckiego Kazimierza (w składzie — plut. Kiryczyński Aleksander, bombardjer Kulka Józef i bombardjer Suchorowski Józef).

Z poza Lwowa biorą udział w rajdzie następujące zespoły konne: z Żółkwi — zespół konny 6 pułku Strzelców Konnych, pod dow. mjr. Dąbrowskiego Mieczysława, z Rzeszowa — zespół konny 20 pułku ułanów, pod dow. mjr. Jerchy Władysława, z Łańcuta — zespół konny 10 pułku strzelców konnych, pod dow. rotm. Żurawskiego Feliksa, z Jarosławia — zespół konny 10 dyonu art. konnej, pod dow. kpt. Małka Włodzimierza, z Hrubieszowa — zespół konny 2 pułku strzelców konnych, pod dow. rotm. Fabrycego Marjana i z Kraśnika — zespół konny 24 pułku ułanów, pod dow. rtm. Kierwińskiego Ludwika.

Poszczególne zespoły konne, wyruszywszy ze swych miejsc postoju, mają dotrzeć naprzód do Kraśnika, skąd pod dowództwem podpułkownika Hertla Aleksandra, dowódcy 13 dyonu art. kon. we Lwowie, wyruszą wspólnie forsownym marszem, który trwać będzie trzy dni — do Warszawy.

Cała trasa dla zespołów wynosić będzie od 200 km. do przeszło 400 km. Największą ilość km. będą miały do przebycia zespoły konne lwowskie, bo przeszło 400 km., dlatego wymarsz tych oddziałów nastąpił już w dniu 10 bm., gdyż z Kraśnika nastąpi wymarsz w dniu 15 bm., bo zespoły mają przybyć do Warszawy wieczorem na dzień 18 bm., by w dniu 19 marca br. złożyć Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu życzenia imieninowe od 4 dywizji kawalerji i wziąć udział w święcie dyonowem 1 dyonu artylerji konnej im. gen. Bema w Warszawie.

Raid ten, to śmiałe, wysokiej miary przedsięwzięcie sportowe. Biorą w nim udział wybitne i znane jednostki, które są chlubą naszej kawalerji i sportu konnego. Jeśli weźmiemy pod uwagę obecną porę i odległość, to do takich wysiłków sportowych są zawsze zdolni i niezawodni — tylko nasi dzielni kawalerzyści.

POKAZ GIMNASTYCZNY KRAKOWSKIEJ YMCA. Dnia 14 bm. o godz. 6 wieczór odbędą się w Ognisku Polskiej YMCA. pokazowe lekcje gimnastyki płaskiej oraz piramid w wykonaniu grupy chłopców oraz zawody piłki siatkowej i koszykowej. Wstęp wolny. Goście mile widziani.

Witaminy jako regulator płodności.

Nie ulega wątpliwości, że witaminy stały się „modne". Bo i medycyna ma swoją modę, a co dzisiaj z entuzjazmem przyjmuje, jutro kategorycznie odrzuca. Prawdopodobnie teorji o witaminach nigdy tem los nie spotka, a jakkolwiek długo jeszcze dziedzina ta będzie dla lekarzy „dziewiczym lasem" medycyny, lecz w lesie tym wiedza wytrzebi w przyszłości jasne i celowe drogi.

Wiedeńskie pismo „Der Morgen" daje nam kilka ciekawych wiadomości o zadaniach i użytkowaniu witamin. Znany już jest nietylko światu lekarskiemu podział witamin wedle ich celowości na witaminy a, b, c, d, e. Te ostatnie można określić jako witaminy antysterylizacyjne, czyli, wobec tego, witaminy regulujące rozrodczość. Witaminy rozrodcze znajdują się w pszenicy, mięsie, w wątrobie, śledzionie, mleku, maśle i oddziaływują bardzo korzystnie na płodność.

Profesor dr. Voigt, lekarz naczelny kliniki dla chorób kobiecych w Tübing, ogłasza w czasopiśmie „Modicinische Klinik" bardzo ważne wywody dla kobiet, o niesłychanie donioslem praktycznem znaczeniu.

Doświadczenia, uczynione na szczurach, dały rezultaty, potwierdzające znaczenie witamin rozrodczych: płodność szczurów, karmionych strawą bez tych witamin, zanikała zupełnie, podczas gdy organa rozrodcze szczurów, karmionych strawą witaminową, rozwijały się znakomicie i odzyskiwały zdolność zapładniania i rodzenia. Teorja ta potwierdzała się w całej pełni zwłaszcza na tych szczurach, które karmiono olejem z nasion bawełny — zawierającym obfitą ilość witamin rozrodczych — i które nagle pozbawiono tego oleju.

Studjum i zastosowanie praktyczne witamin rozrodczych otwiera nowe horyzonty celowego odżywiania dziewcząt i chłopców w wieku rozwojowym i pozwoli usunąć wszystkie braki, które dotychczasowa medycyna przypisywała naturze lub grzechom rodziców, odbijającym się na młodszem pokoleniu; nawzajem kobiety, które unieszczęśliwia zbytnia płodność, mogą, wedle nowych teoryj, zwalczyć ton niepożądany objaw. Eksperymentowanie ze zwierzętami w instytutach doświadczalnych zachodnich stolic europejskich dąży do tego, aby wyniki tych doświadczeń oddać jak najprędzej na usługi ludzkości.

Również dla kobiet ciężarnych posiadają witaminy „E" nesłychaną wartość, a doświadczenia wykazały, że nagłe pozbawienie witamin rozrodczych powodowały u samiczek poronienia. Aby ciążę przetrwać normalnie, niezbędna jest minimalna ilość witamin: pięć miligramów, zawarte jako czysty ekstrakt witaminowy w oleju z nasion bawełnianych, lub w wytłoczynach z ziarn pszenicznych.

Również pobudliwość seksualna można wywołać lub zmniejszyć stosownym systemem odżywiania się, o ile zwiększy się lub zmniejszy ilość odnośnych witamin w pokarmach.

W przyszłości czeka nas badanie spisu potraw nietylko ze względu na cenę, dobór, zawartość, kategorje wreszcie, lecz przedewszystkiem spisu potraw rozrodczych.

Różne wiadomości.

CUDZE PIÓRKA. Dotychczas istniały tylko wypożyczalnie fraków. Nowością na tem polu jest założona w Berlinie przez byłą aktorkę wiedeńską wypożyczalnia eleganckich sukien. Myśl ta musiała powstać w przedsiębiorczej głowie Wiedenki, gdy się znalazła na bruku berlińskim, gdzie pomysłowi kupcy spieszą z pomocą ludziom o skromnych dochodach, a chcących na rzadkich przez siebie wydawanych przyjęciach wywołać wrażenie zamożności. Na takie przyjęcie pożycza się wszystko, począwszy od wspaniałego, stylowego urządzenia salonu i egzotycznych roślin, a skończywszy na służbie i zastawie stołowej. Przybywszy do Berlina, eks-gwiazda filmowa znalazła się w kłopocie, bo zaproszona na wspaniały bal, nie miała odpowiedniej dla swej reputacji tualety i nie miała też środków, by na jeden raz wydać tyle pieniędzy. Pomyślała sobie, że w tem położeniu znajduje się mnóstwo innych niewiast, zwłaszcza tych, które zmuszone są do częstych występów na arenie wielkiego świata. Założyła więc swoje przedsiębiorstwo, w którem każdą suknię wypożyczają tylko raz. Po powrocie do atelier, suknię tę przerabiają nie do poznania. Klijentka ma więc pewność, że nie spotka za parę dni kogoś innego w sukni, którą wszystkie jej przyjaciółki uważały za jej własność.

NAJDZIWNIEJSZE MIEJSCOWOŚCI NA ŚWIECIE. Ani jedna, ani druga nie znajduje się w Ameryce, lecz obie na naszym starym kontynencie. Jedną wsią chlubi się Francja, drugą Irlandja. Obie są zupełnemi przeciwieństwami formy ustroju.

Francuskie miasteczko Froissy odznacza się tem, że mieszkańcy, względnie mieszkanki, negują zupełnie mężczyznę jako czynnik rządzący. Począwszy od burmistrza, skończywszy na policjancie, wliczając całą radę miejską, kierownika stacji, komisarza policji i t. p. Wszystkie te funkcje pełnią ku ogólnemu zadowoleniu kobiety. Obyczajność publiczna jest również resortem kobiet, które sprawują swoje obowiązki bardzo rygorystycznie, ponieważ zamykanie lokali rozrywkowych i bram domów naznaczone jest ściśle na godzinę 9 wieczorem. Mężczyźni nawzajem gospodarzą wdomu i wychowują dzieci. Taki porządek rzeczy wprowadzony jest we Froissy już od setek lat i nikomu nie wpada na myśl przeciw temu protestować.

Zupełnie przeciwnie i landzka wioska Bret rządza wyłącznie mężczyźni i to — starzy kawalerowie. Już od setek lat nikt nie widział tam kobiety, bo obywatele składają się wyłącznie ze zdecydowanych wrogów kobiet, przybyszów z wiosek okolicznych. A więc mężczyźni sami gotują, szyją, pieką, piorą bieliznę, sprzątają i t. p. Co prawda, osada znana jest z niechlujstwa, z czego wniosek, że — marny świat bez kobiet. Lenistwo mieszkańców Bret jest w Irlandji istotnie przysłowiowe.

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.
Wydawca:
Spółka Wydawnicza „REFORMA"
Spółka z ogr. odp.

Drukarnia „Ilustrowanego Kuryera Codziennego" — Kraków, Wielopole 1, pod zarządem Feliksa Korczyńskiego.